

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Методичні рекомендації
до наскрізної практики
для студентів спеціальності
072 "Фінанси, банківська справа та страхування"
всіх форм навчання**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2016**

Затверджено на засіданні кафедри управління фінансовими послугами.
Протокол № 1 від 27.08.2015 р.

Укладачі: Н. М. Внукова
І. Б. Медведєва
О. В. Корват
О. М. Штаєр
Д. Д. Гонтар

Методичні рекомендації до наскрізної практики для студентів М 54 спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" всіх форм навчання / уклад. Н. М. Внукова, І. Б. Медведєва, О. В. Корват та ін. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 128 с.

Подано методичні рекомендації до наскрізної програми практики студентів, що підготовлена з метою створення єдиної методичної та організаційної спрямованості усіх видів практики та є основним навчально-методичним документом, що визначає проведення окремих її видів.

Рекомендовано для студентів спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" всіх форм навчання.

Вступ

Однією із складових освітньо-професійної підготовки фахівців за спеціальністю "Фінанси, банківська справа та страхування" є практика, основне завдання якої полягає у закріпленні теоретичних знань, отриманих у процесі навчання, формуванні у студентів вміння приймати професійні рішення у певних виробничих фінансово-економічних умовах, оволодінні сучасними методами, формами організації надання фінансових послуг.

У період практики формуються основи досвіду фінансової фахової діяльності, практичних умінь і навичок, професійних якостей особистості майбутнього фахівця за освітнім рівнем "бакалавр". Фахівець з фінансів, банківської справи та страхування може обіймати посади різного рівня управління як у фінансових установах, так і на підприємствах реального сектору економіки. При цьому економіст-фінансист повинен застосовувати системний підхід до організації діяльності фінансової установи, враховуючи її специфічні особливості.

Основою регламентації практичної підготовки є "Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України", затверджене наказом Міністерства освіти і науки України № 93 від 08.04.1993 р.

Наскрізна програма практики студентів спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" підготовлена з метою створення єдиної методичної та організаційної спрямованості усіх видів практики та є основним навчально-методичним документом, що визначає проведення окремих її видів.

Наскрізна практика передбачає безперервність і послідовність її проведення з отриманням певного обсягу практичних знань і умінь відповідно до освітнього ступеня "бакалавр" і є обов'язковою для студентів усіх форм навчання. Навчальним планом підготовки бакалавра за спеціальністю "Фінанси, банківська справа та страхування" передбачено три види практики: ознайомча, виробнича та переддипломна.

Календарний графік проходження практики розробляється перед її початком керівниками від університету, узгоджується з керівниками від установ-баз практики з урахуванням їх місцевих особливостей і напрямів діяльності і контингенту практикантів.

Після проходження комплексу усіх видів зазначених практик студент повинен мати такі сформовані **компетентності**.

1. Аналітично-контрольні:

аналізувати: структуру управління підприємством; поточний фінансовий стан фінансової установи (підприємства), фінансове забезпечення її функціонування; фактори впливу на формування доходів і витрат; платоспроможність; показники фінансової стійкості та ліквідності; ефективність діяльності;

складати фінансові звіти для вищого рівня менеджменту, власників, інвесторів;

визначати достатність коштів для забезпечення виконання зобов'язань;

проводити моніторинг ефективності надання послуг чи продажу товарів;

контролювати: проведення розрахунків з іншими організаціями й установами; виконання основних показників діяльності; процес формування, розміщення і використання фінансових резервів; платоспроможність відповідно до вимог законодавства.

2. Нормувально-планувальні:

розробляти фінансовий план діяльності підприємств і установ;

планувати: доходи та витрати від основної, інвестиційної та фінансової діяльності; величину прибутку від основної, фінансової, інвестиційної діяльності; потребу в коштах для основної, фінансової, інвестиційної діяльності; потреби структурних підрозділів у навчанні персоналу; витрати на розвиток персоналу; витрати на проведення маркетингових досліджень ринку.

3. Організаційно-управлінські:

організовувати: бюджетування на рівні окремих підрозділів; проведення андерайтингу; врегулювання фінансових претензій; інвестиційну та фінансову діяльність; проведення фінансового моніторингу; процес розподілу прибутку; обчислення належних податків та платежів і своєчасністю розрахунків з бюджетом.

4. Оціночно-заохочувальні:

оцінювати: ресурсний потенціал підприємства; життєвий цикл; рівень конкуренції; ефективність інвестиційного портфеля; структуру розміщення та інвестування коштів; структуру активів та пасивів; технологію реалізації фінансових бізнес-процесів;

розробляти компенсаційні та соціальні пакети матеріального і морального заохочення для працівників.

5. Інноваційно-проектні:

розробляти: фінансову стратегію; тактику основної, фінансової та інвестиційної діяльності; тарифну та фінансову політику;

6. Інформаційно-технологічні:

ефективно використовувати сучасні інформаційні технології в організації діяльності фінансової установи (підприємства);

формувати і вести електронний персоніфікований облік договорів;

використовувати сучасний програмний математичний апарат для фінансових розрахунків.

7. Навчально-методичні та науково-дослідницькі:

аналізувати предметну статистичну інформацію, наукові публікації, кращі практики фінансових установ (підприємств);

узагальнювати отримані результати наукового дослідження, готувати наукові огляди, доповідні записки, статті.

Виконання плану практики контролюється: керівниками від ВНЗ і підприємства; завідувачем кафедри, деканатом; представниками ректорату. При цьому застосовуються оперативні заходи щодо усунення виявлених недоліків. Керівники від ВНЗ регулярно здійснюють перевірку наявності студентів на практиці та додержання ними графіку проходження практики.

1. Організаційні засади проведення практики

Вибір та організація бази практики

Офіційною основою для проведення виробничої практики є договір, який укладається між університетом та адміністрацією бази практики – фінансової установи, підприємства та ін.

Забезпечення студентів базами практики здійснюють учбова частина, деканат і кафедра. Бази практики визначаються на основі попередньої роботи кафедри щодо вивчення їх відповідності наступним вимогам: наявність сучасного технічного і технологічного рівня здійснення діяльності, здатність забезпечити послідовність проведення всіх видів практики.

Студенти можуть самостійно з дозволу кафедри підбирати для себе місце проходження практики, що відповідає зазначеним вимогам.

Бази практики студентів та керівники практикою від університету затверджуються наказом ректора університету на основі подання кафедри за місяць до початку практики.

Керівництво практикою здійснюється провідними викладачами кафедри та висококваліфікованими спеціалістами підприємств – баз практики.

Практика проводиться відповідно до календарного графіка, який передбачає: виконання самостійних завдань на конкретному робочому місці;

індивідуальне завдання; проведення навчальних занять та екскурсій; оформлення звіту про практику.

Відбуваючи на практику, студент має отримати на кафедрі щоденник практики, в якому вказується база практики, керівник практики від підприємства (установи, організації), керівник практики від ВНЗ, завдання та календарний графік практики. Щоденник підписується керівником практики від ВНЗ та деканом факультету.

Заняття та екскурсії під час практики

Під час практики керівники практики від кафедри та від баз практики проводять із студентами консультації, бесіди.

Керівник практики від бази практики організовує студентам-практикантам консультації з фахівцями (начальниками відділів, заступником директора з фінансових питань, керівниками функціональних підрозділів за фахом та ін.).

Для ознайомлення з діяльністю баз практики і повнішого усвідомлення місця і ролі бакалавра з фінансів і кредиту керівники практики від баз практики організують для студентів екскурсії по підрозділах фінансової установи (підприємства). Бажано, щоб керівники практики організовували студентам екскурсії до центральних офісів компанії та до установ-контрагентів для оглядового ознайомлення з їх діяльністю. Студентам за підсумками екскурсій слід скласти порівняльні характеристики організації фінансових процесів різних установ та виконуваних функцій і повноважень фахівців з фінансів і кредиту.

Обов'язки студентів під час проходження практики

Студенти при проходженні усіх видів практик зобов'язані:

до початку практики одержати на кафедрі направлення на практику, її програму і щоденник, а також отримати консультації з питань оформлення усіх необхідних документів;

своєчасно прибути на базу практики;

систематично вести щоденник практики;

у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками керівника;

дотримуватися: правил з охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії; правил внутрішнього розпорядку підприємства (фінансової установи, організації);

нести відповідальність за виконану роботу;
виявляти вихованість, культуру ділового спілкування, ввічливість, професіоналізм, зразково поводитися;

своєчасно оформити звітну документацію і скласти залік з практики.

За порушення трудової дисципліни і правил внутрішнього трудового розпорядку студенти несуть дисциплінарну відповідальність перед адміністрацією університету та бази практики.

Обов'язки керівника практики від університету

Керівник практики від університету:

контролює готовність баз практики та проводить підготовчі заходи до прибуття студентів-практикантів;

забезпечує проведення всіх організаційних заходів у вищому навчальному закладі перед прибуттям студентів на практику:

здійснює інструктаж про порядок проходження практики, надає студентам-практикантам відповідні документи (направлення, робочу програму практики, щоденник, календарний план-графік, індивідуальне завдання для формування інформаційної бази);

здійснює методичне керівництво і систематично консулює студентів з питань практики;

надає індивідуальні рекомендації кожному студенту, які інформаційні джерела доцільніше використати при виконанні завдань залежно від типу фінансово-економічної діяльності і галузі підприємства, установи;

контролює, аналізує й оцінює подану студентами звітну (економічну, фінансову, статистичну) та іншу документацію, складену за результатами виконання програми;

приймає та підписує звіт з практики;

у складі комісії приймає залік з практики.

Обов'язки керівника практики від бази практики

Керівник практики від бази практики:

організовує практику відповідно до її програм у тісному контакті з керівником практики від вищого навчального закладу;

ознайомлює студентів з фінансово-економічною та виробничою діяльністю підприємства (фінансової установи, організації) та перспективами його розвитку, а також системою менеджменту, зокрема, фінансового;

організує проведення обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки і відповідає за дотримання студентами безпечних умов праці;

забезпечує студентам можливість користування науково-економічною бібліотекою, лабораторіями, нормативною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики;

здійснює методичне керівництво виконанням студентами програми практики та індивідуального завдання для дипломного проектування, надає їм всебічну практичну допомогу;

забезпечує виконання погоджених з вищим навчальним закладом графіків проходження практики по структурних підрозділах підприємства (фінансової установи, організації);

ознайомлює і контролює дотримання студентами правил внутрішнього розпорядку підприємства (фінансової установи, організації);

після закінчення практики надає письмовий відзив про виконану студентом-практикантом роботу у щоденнику з практики, перевіряє, затверджує та завіряє печаткою звіти студентів-практикантів.

Оформлення результатів проходження практики

Результати проходження практики студенти оформляють як письмовий звіт. Він повинен мати чітку побудову, логічну послідовність, переконливу аргументацію, обґрунтованість рекомендацій та висновків.

Звіт складається з титульного аркуша; змісту, який містить назви усіх розділів і підрозділів звіту із зазначенням сторінок, на яких вони викладені, основної частини; висновків; списку використаних джерел; додатків.

Основна частина звіту поділяється на розділи і підрозділи, перелік і послідовність яких визначається змістом програм практики. Обсяг звіту, список літератури різняться за видами практики та уточнюються у методичних рекомендаціях до проходження конкретного її виду, що будуть подані нижче.

Оформлені звіти і заповнені щоденники студенти подають на перевірку керівникам від бази практики.

Керівники від бази практики ознайомлюються зі звітами. При позитивній оцінці керівники візують звіти на титульних аркушах і завіряють їх печаткою, складають відзив на звіти студентів у щоденниках практики. У відзиві надається оцінка виконання програми практики, сутності та оформленню звітів.

Захист звітів з практики приймає комісія, яку призначає завідувач кафедри з числа провідних викладачів кафедри.

За результатами захисту студентам за 100-бальною системою виставляються оцінки, які фіксуються на аркуші оцінювання, у відомості та у залікових книжках.

Студенти, які отримали негативні оцінки з практики або не пройшли практику без поважних причин, відраховуються з університету.

Результати практики обговорюються на засіданнях кафедри, ради факультету й університету, на науково-методичних конференціях. Виявляються основні недоліки організації і проходження практики, розробляються пропозиції та заходи щодо їх усунення.

2. Методичні рекомендації до проходження ознайомчої практики

Мета ознайомчої практики – розширене знайомство з сучасною технологією надання фінансовою установою послуг та їх використання суб'єктами реального сектору економіки.

Ознайомлювальна практика має відобразити сутність спеціальності, за якою навчаються студенти, закласти базу для вивчення дисциплін відповідного навчального плану та мотивувати студентів щодо їх професійного удосконалення.

Завдання ознайомчої практики:

ознайомитися: з організаційною структурою фінансової установи (підприємства), видами послуг, що надаються (використовуються); з характеристиками окремих видів фінансових послуг;

вивчити локальні нормативно-правові акти, що регулюють функціонування фінансової установи (підприємства).

У результаті проходження практики студент має:

знати:

основні види діяльності фінансової установи та напрями фінансової діяльності підприємства;

основні функції підрозділів фінансової установи (фінансового відділу підприємства);

мету та порядок надання (використання) фінансових послуг;

нормативні документи, які регламентують діяльність фінансової установи (підприємства);

уміти:

порівняти умови надання послуг різними фінансовими установами;

обирати для підприємства (клієнта) фінансові установи, що пропонують найкращі умови надання фінансових послуг з огляду на мету їх отримання.

У ході ознайомчої практики **основними і обов'язковими напрямками роботи є:**

ознайомлення із організаційною структурою бази практики та послугами, що надаються;

дослідження місця бакалавра з фінансів, банківської справи та страхування у конкретній фінансовій установі (на підприємстві);

ознайомлення з правами та обов'язками фахівця, до якого прикріплений практикант (посадовими інструкціями), розподілом обов'язків між працівниками підрозділів, начальниками відділів;

вивчення порядку інформаційно-фінансових зв'язків відділів з іншими структурними підрозділами, керівництвом та у самому відділі;

ознайомлення з основними локальними нормативними актами – інструкціями, положеннями, наказами тощо;

ознайомлення з діючою у фінансовій установі (підприємстві) технологією процесу надання (використання) фінансових послуг.

Конкретизація завдань ознайомчої практики за її базами подана у табл. 2.1.

Структура звіту з ознайомчої практики

Звіт з ознайомчої практики має таку структуру:

Титульний аркуш

Зміст

Вступ (вказується місце проходження практики, мета практики та завдання, які ставились на час проходження практики)

Основна частина

1. Характеристика фінансової установи (підприємства) із зазначенням форми власності, організаційно-управлінської структури, напрямів діяльності з їх коротким описом та перелік одержаних ліцензій на діяльність, що підлягає ліцензуванню.

Для підприємства необхідно зазначити місце фінансового підрозділу в організації його діяльності та охарактеризувати функції підрозділу. Для фінансових установ – вказати, які позиції займають ці компанії у відповідних українських рейтингах.

2. Характеристика фінансових послуг, що надає фінансова установа (використовує підприємство з коротким описом фінансових установ, з якими воно співпрацює).

Конкретизація завдань ознайомчої практики за її базами

База практики	Завдання
Страхова компанія (СК) Лізингова компанія Факторингова компанія Банк Кредитна спілка (КС) Ломбард Компанія з управління активами (КУА) Недержавний пенсійний фонд (НПФ) Інші	<p>Надати характеристику діяльності фінансових установ, що були відвідані, з виконанням процедур додаткового інформаційного пошуку в ресурсах мережі Інтернет щодо наявності ліцензій на певні види діяльності, дати утворення, організаційно-правової форми й організаційної структури, та іншої інформації, що стосується діяльності бази практики як фінансової установи. Крім того, слід вказати, які позиції займають ці компанії у відповідних українських рейтингах.</p> <p>Охарактеризувати види (за об'єктами та формами) фінансових послуг, що надаються конкретно фінансовою установою, та особливості їх надання.</p> <p>Описати певний вид фінансової послуги (на власний вибір з переліку тих, що надаються тими установами, що були відвідані). При цьому необхідно обґрунтувати свій вибір саме даної фінансової послуги.</p> <p>Скласти перелік основних нормативно-правових актів, що регламентують порядок здійснення діяльності фінансової установи та надання послуг</p>
Підприємство (промислове, сільського господарства та ін.)	<p>Ознайомитися із засновницькими документами підприємства, відповідно до яких надати його характеристику: повне найменування, місцезнаходження, історія розвитку, підпорядкованість, організаційно-правова форма ведення бізнесу, види діяльності, продукції та ринки збуту.</p> <p>Надати характеристику організаційно-управлінській структурі підприємства, висвітлити місце фінансового підрозділу та його функції.</p> <p>Охарактеризувати фінансові послуги, що використовує підприємство у процесі фінансово-господарської діяльності та фінансові установи, з якими воно співпрацює.</p> <p>Описати певний вид фінансової послуги (на власний вибір: кредитної, страхової, факторингової, лізингової, послуги КУА) з переліку тих, що використовує підприємство.</p> <p>Скласти перелік основних нормативно-правових актів, що регламентують діяльність підприємства та порядок надання фінансових послуг, що використовує підприємство</p>

3. Характеристика окремої фінансової послуги.

У цьому розділі також слід навести перелік нормативно-правових актів, що регламентують порядок надання фінансової послуги.

Висновки

Список літератури

Додатки

У додатках може бути подано: організаційну структуру фінансової установи (підприємства); приклад договору про надання (отримання) фінансових послуг; посадову інструкцію старшого, провідного, головного спеціаліста з фінансів.

Звіт повинен бути конкретним, стислим і обов'язково містити графічний матеріал (схеми, рисунки, діаграми, графіки тощо), що унаочнює конкретні результати ознайомчої практики.

Звіт має становити 15 сторінок тексту формату А4 (береги: нижній і верхній – по 2 см, лівий – 3 см, правий – 1,5 см; міжрядковий інтервал – 1,5, шрифт – Times New Roman), список літератури має налічувати 20 – 25 сучасних джерел.

3. Методичні рекомендації до проходження виробничої практики

Мета виробничої практики – поглиблення та закріплення знань з технології організації процесу надання (використання) послуг фінансовою установою (підприємством), придбання навичок практичної роботи як бакалавра з фінансів, банківської справи та страхування.

Завдання виробничої практики:

ознайомитись з організаційною структурою фінансової установи (підприємства), видами діяльності та послугами, що надаються;

ознайомитись з функціонально-посадовими обов'язками провідних спеціалістів у сфері фінансів;

ознайомитись із порядком інформаційно-фінансових зв'язків підприємства (організації, фінансової установи) – документообігом;

вивчити джерела інформації: локальні нормативно-правові акти та звітність за 3 роки для проведення вертикального та горизонтального аналізу фінансової звітності фінансової установи (підприємства);

вивчити методики та набути практичний досвід фінансового планування діяльності фінансової установи (підприємства);

вивчити технології надання (використання) окремих видів фінансових послуг;

ознайомитись з використанням засобів ПЕОМ у проведенні організаційно-аналітичної роботи фінансової установи (підприємства).

У результаті проходження практики студент має:

знати:

нормативні документи, які регламентують діяльність фінансової установи (підприємства);

мету та порядок надання (використання) фінансових послуг;

склад та структуру фінансової та спеціальної звітності;

зміст статей фінансової та спеціальної звітності фінансової установи (підприємства);

методику аналізу фінансової та спеціальної звітності фінансової установи (підприємства);

уміти:

працювати з фінансовою та спеціальною звітністю фінансової установи (підприємства);

проводити аналіз фінансової та спеціальної звітності фінансової установи (підприємства);

оцінювати фінансовий стан та виявляти незадовільні аспекти фінансової діяльності за результатами аналізу звітності.

У ході виробничої практики ***основними й обов'язковими напрямками роботи є:***

ознайомлення із організаційною структурою бази практики, послугами, що надаються (використовуються);

дослідження місця бакалавра з фінансів, банківської справи та страхування у конкретній фінансовій установі (підприємстві);

ознайомлення з правами та обов'язками фахівця, до якого прикріплений практикант (посадовими інструкціями), розподілом обов'язків між працівниками підрозділів, начальниками відділів;

вивчення порядку інформаційно-фінансових зв'язків відділів з іншими структурними підрозділами, керівництвом та у самому відділі;

ознайомлення з основними локальними нормативними актами – інструкціями, положеннями, наказами тощо;

ознайомлення з діючою у фінансовій установі (підприємстві) технологією процесу надання/отримання фінансових послуг;

особиста участь студентів у розробці й оцінюванні заходів, спрямованих на удосконалення організації технології надання (використання) фінансових послуг;

отримання практичних навичок щодо вільного використання персональних комп'ютерів у підготовці і розв'язанні конкретних економічних задач фінансової діяльності на основі сучасного програмного забезпечення;

формування, набуття навичок та удосконалення майстерності щодо розробки рішень з організаційно-технологічних проблем функціонування фінансової установи (підприємства) у реальних умовах ринкового середовища.

Конкретизація завдань виробничої практики щодо аналізу фінансової та спеціальної звітності фінансових установ (підприємств) за базою практики

1. База практики – підприємство

Провести горизонтальний та вертикальний аналіз фінансової звітності підприємства: форми № 1 "Баланс" та форми № 2 "Звіт про фінансові результати". Результати аналізу представити у вигляді таблиць:

результати за формою № 1 "Баланс": горизонтального та вертикального аналізу активу балансу подати у вигляді табл. 3.1 та 3.2 відповідно; вертикального та горизонтального аналізу пасиву балансу – табл. 3.3 та 3.4 відповідно;

результати за формою № 2 "Звіт про фінансові результати": горизонтального та вертикального аналізу доходів та витрат підприємства занести до табл. 3.5 та 3.6 відповідно.

2. База практики – страхова компанія

Провести горизонтальний та вертикальний аналіз фінансової звітності страхової компанії: форми № 1 "Баланс" ("Звіт про фінансовий стан"), форми № 2 "Звіт про фінансові результати" ("Звіт про сукупний дохід") та "Звіту про доходи та витрати страховика" (додаток 2 до Порядку складання звітних даних страховиків [38]). Результати аналізу подати у вигляді таблиць: результати за формою № 1 "Баланс": горизонтального та вертикального аналізу активу балансу СК – у вигляді табл. 3.7 та 3.8 відповідно; горизонтального та вертикального аналізу пасиву балансу – табл. 3.9 та 3.10 відповідно; результати горизонтального аналізу фінансових результатів СК за формою № 2 "Звіт про фінансові результати" занести до табл. 3.11; результати за "Звітом про доходи та витрати страховика": горизонтального та вертикального аналізу доходів та витрат СК відповідно до їх групування (табл. 3.12) – у вигляді табл. 3.13 та 3.14 відповідно.

Таблиця 3.1

Результати горизонтального аналізу активу балансу підприємства

Стаття активу	Рядок форми №1	Обсяг за роками, тис. грн			Абсолютне відхилення до попереднього року, тис. грн		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Необоротні активи								
Нематеріальні активи	Р. 1000							
Незавершені капітальні інвестиції	Р. 1005							
Основні засоби	Р. 1010							
Інвестиційна нерухомість	Р. 1015							
Довгострокові біологічні активи	Р. 1020							
Довгострокові фінансові інвестиції	∑ р. (1020, 1030, 1035)							
Довгострокова дебіторська заборгованість	Р. 1040							
Відстрочені податкові активи	Р. 1045							
Інші необоротні активи	Р. 1090							
<i>Усього необоротних активів</i>	Р. 1095							
Оборотні активи								
Запаси	Р. 1100							
Поточні біологічні активи	Р. 1110							
Дебіторська заборгованість	∑ р. (1125, 1130, 1135)							
Поточні фінансові інвестиції	Р. 1160							
Грошові кошти та їх еквіваленти	Р. 1165							
Витрати майбутніх періодів	Р. 1170							

Закінчення табл. 3.1

1	2	3	4	5	6 = 4 - 3	7 = 5 - 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Інші оборотні активи	Р. 1190							
<i>Усього оборотних активів</i>	Р. 1195							
<i>Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття</i>	Р. 1200							
<i>Усього активів</i>	Р. 1300							

Таблиця 3.2

Результати вертикального аналізу активу балансу підприємства

16

Стаття активу	Рядок форми № 1	Питома вага в обсязі активів за роками, %			Абсолютне відхилення до попереднього року, %		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n - 2) р.	(n - 1) р.	n р.	(n - 1) р.	n р.	(n - 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 - 3	7 = 5 - 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Необоротні активи								
Нематеріальні активи	Р. 1000							
Незавершені капітальні інвестиції	Р. 1005							
Основні засоби	Р. 1010							
Інвестиційна нерухомість	Р. 1015							
Довгострокові біологічні активи	Р. 1020							
Довгострокові фінансові інвестиції	∑ р. (1020, 1030. 1035)							
Довгострокова дебіторська заборгованість	Р. 1040							
Відстрочені податкові активи	Р. 1045							
Інші необоротні активи	Р. 1090							
<i>Усього необоротних активів</i>	Р. 080							

Закінчення табл. 3.2

1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Оборотні активи								
Запаси	P. 1100							
Поточні біологічні активи	P. 1110							
Дебіторська заборгованість	∑ р. (1125, 1130, 1135)							
Поточні фінансові інвестиції	P. 1160							
Грошові кошти та їх еквіваленти	P. 1165							
Витрати майбутніх періодів	P. 1170							
Інші оборотні активи	P. 1190							
<i>Усього оборотних активів</i>	P. 260							
<i>Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття</i>	P. 1200							
<i>Усього активів</i>	P. 1300	100	100	100	–	–	–	–

17

Таблиця 3.3

Результати горизонтального аналізу пасиву балансу підприємства

Стаття пасиву	Рядок форми № 1	Обсяг за роками, тис. грн			Абсолютне відхилення до попереднього року, тис. грн		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Власний капітал								
Зареєстрований (пайовий) капітал	P. 1400							
Капітал у дооцінках	P. 1405							
Додатковий капітал	P. 1410							

Закінчення табл. 3.3

1	2	3	4	5	6 = 4 - 3	7 = 5 - 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Резервний капітал	Р. 1415							
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Р. 1420							
Неоплачений капітал	Р. 1425							
Вилучений капітал	Р. 1430							
<i>Усього власного капіталу</i>	Р. 1495							
<i>Довгострокові зобов'язання і забезпечення</i>								
Відстрочені податкові зобов'язання	Р. 1500							
Довгострокові кредити банків	Р. 1510							
Інші довгострокові зобов'язання	Р. 1515							
Довгострокові забезпечення	Р. 1520							
Цільове фінансування	Р. 1525							
<i>Усього довгострокових зобов'язань і забезпечень</i>	Р. 1595							
<i>Поточні зобов'язання і забезпечення</i>								
Короткострокові кредити банків	Р. 1600							
Поточна кредиторська заборгованість	∑ р. (1610, 1615, 1620, 1625, 1630)							
Поточні забезпечення	Р. 1660							
Доходи майбутніх періодів	Р. 1665							
Інші поточні зобов'язання	Р. 1690							
<i>Усього поточних зобов'язань і забезпечень</i>	Р. 1695							
<i>Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття</i>	Р. 1700							
<i>Усього пасивів</i>	Р. 1900							

Таблиця 3.4

Результати вертикального аналізу пасиву балансу підприємства

Стаття пасиву	Рядок форми № 1	Питома вага в обсязі пасивів за роками, %			Абсолютне відхилення до попереднього року, %		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Власний капітал								
Зареєстрований (пайовий) капітал	Р. 1400							
Капітал у дооцінках	Р. 1405							
Додатковий капітал	Р. 1410							
Резервний капітал	Р. 1415							
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Р. 1420							
Неоплачений капітал	Р. 1425							
Вилучений капітал	Р. 1430							
<i>Усього власного капіталу</i>	Р. 1495							
Довгострокові зобов'язання і забезпечення								
Відстрочені податкові зобов'язання	Р. 1500							
Довгострокові кредити банків	Р. 1510							
Інші довгострокові зобов'язання	Р. 1515							
Довгострокові забезпечення	Р. 1520							
Цільове фінансування	Р. 1525							
<i>Усього довгострокових зобов'язань і забезпечень</i>	Р. 1595							
Поточні зобов'язання і забезпечення								
Короткострокові кредити банків	Р. 1600							
Поточна кредиторська заборгованість	∑ р. (1610, 1615, 1620, 1625, 1630)							

Закінчення табл. 3.4

1	2	3	4	5	6 = 4 - 3	7 = 5 - 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Поточні забезпечення	P. 1660							
Доходи майбутніх періодів	P. 1665							
Інші поточні зобов'язання	P. 1690							
<i>Усього поточних зобов'язань і забезпечень</i>	P. 1695							
<i>Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття</i>	P. 1700							
<i>Усього пасивів</i>	P. 1900	100	100	100	–	–	–	–

Таблиця 3.5

20

Динаміка доходів і витрат підприємства

№ рядка	Стаття доходів або витрат	Рядок форми № 2	Обсяг за роками, тис. грн			Абсолютне відхилення до попереднього року, тис. грн		Темп зростання, % до попереднього року	
			(n - 2) р.	(n - 1) р.	n р.	(n - 1) р.	n р.	(n - 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6	7 = 5 - 4	8 = 6 - 5	9 = (5 / 4) × × 100	10 = (6 / 4) × × 100
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	P. 2000							
2	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	P. 2050							
3	Валовий: прибуток (р. 1 – р. 2)	P. 2090							
4	збиток (р. 1 – р. 2)	P. 2095							
5	Доходи від іншої операційної діяльності	P. 2120							
6	Адміністративні витрати	P. 2130							

Закінчення табл. 3.5

1	2	3	4	5	6	7 = 5 - 4	8 = 6 - 5	9 = (5 / 4) × × 100	10 = (6 / 4) × × 100
7	Витрати на збут	P. 2150							
8	Інші операційні витрати	P. 2180							
9	Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (р. 3 - р. 4 + р. 5 - ∑ р. (6 ÷ 8))	P. 2190							
10	збиток (р. 3 - р. 4 + р. 5 - ∑ р. (6 ÷ 8))	P. 2195							
11	Дохід від участі в капіталі	P. 2200							
12	Інші фінансові доходи	P. 2220							
13	Інші доходи	P. 2240							
14	Фінансові витрати	P. 2250							
15	Втрати від участі в капіталі	P. 2255							
16	Інші витрати	P. 2270							
17	Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (р. 9 - р. 10 + ∑ р. (11 ÷ 13) - ∑ р. (14 ÷ 16))	P. 2290							
18	збиток (р. 9 - р. 10 + ∑ р. (11 ÷ 13) - ∑ р. (14 ÷ 16))	P. 2295							
19	Витрати (дохід) з податку на прибуток	P. 2300							
20	Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	P. 2305							
21	Чистий фінансовий результат: прибуток (р. 17 - р. 18 - (+) р. 19 + (-) р. 20)	P. 2350							
22	збиток (р. 17 - р. 18 - (+) р. 19 + (-) р. 20)	P. 2355							
23	Інший сукупний дохід після оподаткування	P. 2460							
24	Сукупний дохід (∑ р. (21 ÷ 23))	P. 2465							

Структура доходів і витрат підприємства

№ рядка	Стаття доходів або витрат	Рядок форми № 2	Обсяг за роками, тис. грн			Абсолютне відхилення до попереднього року, %		Темп зростання, % до попереднього року	
			(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6	7 = 5 – 4	8 = 6 – 5	9 = (5 / 4) × × 100	10 = (6 / 4) × × 100
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Р. 2000							
2	Доходи від іншої операційної діяльності	Р. 2120							
3	Дохід від участі в капіталі	Р. 2200							
4	Інші фінансові доходи	Р. 2220							
5	Інші доходи	Р. 2240							
6	Дохід з податку на прибуток	Р. 2300							
7	Прибуток від припиненої діяльності після оподаткування	Р. 2305							
8	Інший сукупний дохід після оподаткування	Р. 2460							
9	Усього доходів ∑ р. (1 ÷ 9)		100	100	100	–	–	–	–
10	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	Р. 2050							
11	Адміністративні витрати	Р. 2130							
12	Витрати на збут	Р. 2150							
13	Інші операційні витрати	Р. 2180							
14	Фінансові витрати	Р. 2250							
15	Втрати від участі в капіталі	Р. 2255							
16	Інші витрати	Р. 2270							
17	Витрати з податку на прибуток	Р. 2300							
18	Збиток від припиненої діяльності після оподаткування	Р. 2305							
19	Усього витрат ∑ р. (10 ÷ 18)		100	100	100	–	–	–	–

Динаміка активу балансу страхової компанії

Стаття активу	Рядок форми № 1	Обсяг за роками, тис. грн			Абсолютне відхилення до попереднього року, тис. грн		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × 100	9 = (5 / 3) × 100
Необоротні активи								
Нематеріальні активи	P. 1000							
Незавершені капітальні інвестиції	P. 1005							
Основні засоби	P. 1010							
Інвестиційна нерухомість	P. 1015							
Довгострокові фінансові інвестиції	P. (1030 + 1035)							
Довгострокова дебіторська заборгованість	P. 1040							
Відстрочені податкові активи	P. 1045							
Гудвіл	P. 1050							
Відстрочені аквізиційні витрати	P. 1060							
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	P. 1065							
Інші необоротні активи	P. 1090							
<i>Усього необоротних активів</i>	P. 1095							
Оборотні активи								
Запаси	P. 1100							
Депозити перестраховування	P. 1115							
Векселі одержані	P. 1120							

Закінчення табл. 3.7

1	2	3	4	5	6 = 4 - 3	7 = 5 - 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Дебіторська заборгованість	∑ р. (1125, 1130, 1135, 1140, 1145, 1155)							
Поточні фінансові інвестиції	Р. 1160							
Грошові кошти та їх еквіваленти	Р. 1165							
Витрати майбутніх періодів	Р. 1170							
Частка перестраховика у страхових резервах	Р. 1180							
Інші оборотні активів	Р. 1190							
<i>Усього оборотних активів</i>	Р. 1195							
Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	Р. 1200							
Усього активів	Р. 1300							

24

Таблиця 3.8

Структура активу балансу страхової компанії

Стаття активу	Рядок форми № 1	Питома вага в обсязі активів за роками, %			Абсолютне відхилення до попереднього року, %		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n - 2) р.	(n - 1) р.	n р.	(n - 1) р.	n р.	(n - 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 - 3	7 = 5 - 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Необоротні активи								
Нематеріальні активи	Р. 1000							
Незавершені капітальні інвестиції	Р. 1005							
Основні засоби	Р. 1010							
Інвестиційна нерухомість	Р. 1015							

Закінчення табл. 3.8

1	2	3	4	5	6 = 4 - 3	7 = 5 - 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Довгострокові фінансові інвестиції	P. (1030 + + 1035)							
Довгострокова дебіторська заборгованість	P. 1040							
Відстрочені податкові активи	P. 1045							
Гудвіл	P. 1050							
Відстрочені аквізиційні витрати	P. 1060							
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	P. 1065							
Інші необоротні активи	P. 1090							
<i>Усього необоротних активів</i>	P. 1095							
Оборотні активи								
Запаси	P. 1100							
Депозити перестраховання	P. 1115							
Векселі одержані	P. 1120							
Дебіторська заборгованість	∑ p. (1125, 1130, 1135, 1140, 1145, 1155)							
Поточні фінансові інвестиції	P. 1160							
Грошові кошти та їх еквіваленти	P. 1165							
Витрати майбутніх періодів	P. 1170							
Частка перестраховика у страхових резервах	P. 1180							
Інші оборотні активи	P. 1190							
<i>Усього оборотних активів</i>	P. 1195							
Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	P. 1200							
Усього активів	P. 1300	100	100	100	–	–	–	–

Динаміка пасиву балансу страхової компанії

Стаття пасиву	Рядок форми № 1	Обсяг за роками, тис. грн			Абсолютне відхилення до попереднього року, тис. грн		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Власний капітал								
Зареєстрований (пайовий) капітал	Р. 1400							
Капітал у дооцінках	Р. 1405							
Додатковий капітал	Р. 1410							
Резервний капітал	Р. 1415							
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Р. 1420							
Неоплачений капітал	Р. 1425							
Вилучений капітал	Р. 1430							
Інші резерви	Р. 1435							
<i>Усього власного капіталу</i>	Р. 1495							
Довгострокові зобов'язання і забезпечення								
Відстрочені податкові зобов'язання	Р. 1500							
Пенсійні зобов'язання	Р. 1505							
Довгострокові кредити банків	Р. 1510							
Інші довгострокові зобов'язання	Р. 1515							
Довгострокові забезпечення	Р. 1520							
Цільове фінансування	Р. 1525							
Благодійна допомога	Р. 1526							

Закінчення табл. 3.9

1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Страхові резерви	P. 1530							
Інвестиційні контракти	P. 1535							
Призовий фонд	P. 1540							
Резерв на виплату джек-поту	P. 1545							
<i>Усього довгострокових зобов'язань і забезпечень</i>	P. 1595							
Поточні зобов'язання і забезпечення								
Короткострокові кредити банків	P. 1600							
Векселі видані	P. 1605							
Поточна кредиторська заборгованість	∑ р. (1610 ÷ ÷ 1650)							
Поточні забезпечення	P. 1660							
Доходи майбутніх періодів	P. 1665							
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	P. 1670							
Інші поточні зобов'язання	P. 1690							
<i>Усього поточних зобов'язань і забезпечень</i>	P. 1695							
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	P. 1700							
Усього пасивів	P. 1900							

Структура пасиву балансу страхової компанії

Стаття пасиву	Рядок форми № 1	Питома вага в обсязі активів за роками, %			Абсолютне відхилення до попереднього року, %		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 2) р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Власний капітал								
Зареєстрований (пайовий) капітал	P. 1400							
Капітал у дооцінках	P. 1405							
Додатковий капітал	P. 1410							
Резервний капітал	P. 1415							
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	P. 1420							
Неоплачений капітал	P. 1425							
Вилучений капітал	P. 1430							
Інші резерви	P. 1435							
Усього власного капіталу	P. 1495							
Довгострокові зобов'язання і забезпечення								
Відстрочені податкові зобов'язання	P. 1500							
Пенсійні зобов'язання	P. 1505							
Довгострокові кредити банків	P. 1510							
Інші довгострокові зобов'язання	P. 1515							
Довгострокові забезпечення	P. 1520							
Цільове фінансування	P. 1525							
Благодійна допомога	P. 1526							
Страхові резерви	P. 1530							

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Інвестиційні контракти	P. 1535							
Призовий фонд	P. 1540							
Резерв на виплату джек-поту	P. 1545							
<i>Усього довгострокових зобов'язань і забезпечень</i>	P. 1595							
Поточні зобов'язання і забезпечення								
Короткострокові кредити банків	P. 1600							
Векселі видані	P. 1605							
Поточна кредиторська заборгованість	\sum р. (1610 ÷ ÷ 1650)							
Поточні забезпечення	P. 1660							
Доходи майбутніх періодів	P. 1665							
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	P. 1670							
Інші поточні зобов'язання	P. 1690							
<i>Усього поточних зобов'язань і забезпечень</i>	P. 1695							
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	P. 1700							
Усього пасивів	P. 1900	100	100	100	–	–	–	–

Динаміка фінансових результатів страхової компанії

Стаття звіту про фінансові результати	Рядок форми № 1	Обсяг за роками, тис. грн			Абсолютне відхилення до попереднього року, тис. грн		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
<i>Чисті зароблені страхові премії</i>	P. 2010							
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	P. 2050							
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	P. 2070							
<i>Валовий: прибуток</i>	P. 2090							
<i>збиток</i>	P. 2095							
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	P. 2105							
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	P. 2110							
Інші операційні доходи	P. 2120							
Адміністративні витрати	P. 2130							
Витрати на збут	P. 2150							
Інші операційні витрати	P. 2180							
<i>Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток</i>	P. 2190							
<i>збиток</i>	P. 2195							
Дохід від участі в капіталі	P. 2200							

Закінчення табл. 3.11

1	2	3	4	5	6 = 4 - 3	7 = 5 - 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Інші фінансові доходи	P. 2220							
Інші доходи	P. 2240							
Фінансові витрати	P. 2250							
Втрати від участі в капіталі	P. 2255							
Інші витрати	P. 2270							
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	P. 2275							
<i>Фінансовий результат до оподаткування: прибуток</i>	P. 2290							
<i>збиток</i>	P. 2295							
Витрати (дохід) з податку на прибуток	P. 2300							
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	P. 2305							
<i>Чистий фінансовий результат: прибуток</i>	P. 2350							
<i>збиток</i>	P. 2355							
<i>Інший сукупний дохід до оподаткування</i>	P. 2450							
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	P. 2455							
<i>Інший сукупний дохід після оподаткування</i>	P. 2460							
<i>Сукупний дохід</i>	P. 2465							

Порядок визначення значень статей доходів та витрат страхової компанії

№ рядка	Стаття доходів або витрат	Інформаційне забезпечення (рядок додатка 2, графа "Усього")
1	Дохід від реалізації послуг з видів страхування, інших, ніж страхування життя	Р. 070
2	Дохід від реалізації послуг зі страхування життя	Р. 080 – р. 090 – р. 140 + р. 280
3	Дохід від надання послуг для інших страховиків та інших послуг	Р. 110 + р. 120
4	Інші операційні доходи за страховими операціями	Р. 130 + р. 140 + р. 150 + \sum (р. 160 ÷ р. 190)
5	Інші операційні доходи	Р. 200
6	Фінансові доходи	Р. 210
7	Інші доходи	Р. 220
8	Надзвичайні доходи	Р. 230
9	Усього доходів	\sum (р. 1 ÷ р. 8) табл. 3.12
10	Страхові виплати та страхові відшкодування	Р. 240
11	Виплати викупних сум	Р. 250
12	Операційні витрати за страховими операціями	\sum (р. 260 ÷ р. 280) + р. 290 + р. 300 + р. 310 + р. 320 + р. 330 + \sum (р. 340 ÷ р. 360)
13	Інші операційні витрати	Р. 370
14	Фінансові витрати	Р. 380
15	Інші витрати	Р. 390
16	Надзвичайні витрати	Р. 400
17	Усього витрат	\sum (р. 10 ÷ р. 16) табл. 3.12
18	Результат основної діяльності	\sum (р. 1 ÷ р. 5) табл. 3.12 – \sum (р. 10 ÷ р. 13) табл. 3.12
19	Результат фінансових операцій	р. 6 табл. – р. 14 табл. 3.12
20	Результат іншої звичайної діяльності	р. 7 табл. – р. 15 табл. 3.12
21	Результат надзвичайних подій	р. 8 табл. – р. 16 табл. 3.12
22	Фінансові результати звичайної діяльності та надзвичайних подій	\sum (р. 18 ÷ р. 21) табл. 3.12
23	Податок на прибуток від звичайної діяльності	Р. 450
24	Податки на прибуток від надзвичайних подій	Р. 460
25	Чистий прибуток (збиток)	Р. 22 табл. 3.12 – р. 23 табл. 3.12 – р. 24 табл. 3.12

Таблиця 3.13

Динаміка доходів і витрат страхової компанії

Стаття доходів або витрат	Обсяг за роками, тис. грн			Абсолютне відхилення до попереднього року, тис. грн		Темп зростання, % до попереднього року	
	(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × 100	9 = (5 / 3) × 100
...

Таблиця 3.14

Структура доходів і витрат страхової компанії

Стаття доходів або витрат	Питома вага в обсязі пасивів за роками, %			Абсолютне відхилення, % до попереднього року		Темп зростання, % до попереднього року	
	(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × 100	9 = (5 / 3) × 100
Стаття доходів							
...							
Стаття доходів							
Усього доходів	100,00	100,00	100,00	–	–	–	–
Стаття витрат							
...							
Стаття витрат							
Усього витрат	100,00	100,00	100,00	–	–	–	–
Елемент фінансових результатів							
...							
Елемент фінансових результатів							
Фінансові результати звичайної діяльності та надзвичайних подій	100,00	100,00	100,00	–	–	–	–

3. База практики – кредитна спілка

Провести горизонтальний та вертикальний аналіз фінансової звітності кредитної спілки: "Звітних даних про склад активів та пасивів кредитної спілки" (додаток 3 до Порядку складання та подання звітності кредитними спілками до Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України [39]) та "Звітних даних про доходи та витрати кредитної спілки" (додаток 4 [39]). Результати аналізу подати у вигляді таблиць: результати за "Звітними даними про склад активів та пасивів кредитної спілки": горизонтального та вертикального аналізу активів КС – у вигляді табл. 3.15 та 3.16 відповідно горизонтального та вертикального аналізу пасивів – табл. 3.17 та 3.18 відповідно; горизонтального та вертикального аналізу капіталу КС – табл. 3.19 та 3.20 відповідно; горизонтального та вертикального аналізу процентних зобов'язань КС – табл. 3.21 та 3.22 відповідно; горизонтального та вертикального аналізу непроцентних зобов'язань КС – табл. 3.23 та 3.24 відповідно; результати за "Звітними даними про доходи та витрати кредитної спілки": горизонтального аналізу доходів та витрат КС подати у вигляді табл. 3.25; горизонтального та вертикального аналізу процентних доходів КС – табл. 3.26 та 3.27 відповідно; горизонтального та вертикального аналізу витрат КС, пов'язаних із залученням коштів – табл. 3.28 та 3.29 відповідно; горизонтального та вертикального аналізу операційних витрат КС – табл. 3.30 та 3.31 відповідно.

4. База практики – недержавний пенсійний фонд

Провести горизонтальний та вертикальний аналіз фінансової звітності недержавного пенсійного фонду: форми НПФ-2 "Звіт про склад, структуру та чисту вартість активів недержавного пенсійного фонду" (додаток 3 до Положення про порядок складання, формування та подання адміністратором недержавного пенсійного фонду звітності з недержавного пенсійного забезпечення [33]) та форми НПФ-3 "Звіт про зміну чистої вартості пенсійних активів недержавного пенсійного фонду" (додаток 4 [33]). Результати аналізу подати у вигляді таблиць:

результати за формою НПФ-2: горизонтального та вертикального аналізу активів НПФ – у вигляді табл. 3.32 та 3.33 відповідно; горизонтального та вертикального аналізу зобов'язань – табл. 3.34 та 3.35 відповідно; горизонтального та вертикального аналізу надходжень пенсійних внесків НПФ – табл. 3.36 та 3.37 відповідно; горизонтального та вертикального аналізу, аналізу виконання зобов'язань перед учасниками НПФ – табл. 3.38 та 3.39 відповідно;

Динаміка активів кредитної спілки

Стаття активу	Рядок додатка 3 (графа 4)	Обсяг за роками, тис. грн			Абсолютне відхилення до попереднього року, тис. грн		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Продуктивні активи								
Кредити членам КС – резерв забезпечення покриття втрат	Р. (010 – 021)							
Кредити, надані КС – резерв забезпечення покриття втрат	Р. (030 – 041)							
Фінансові інвестиції	Р. 050							
Інші продуктивні активи	Р. 060							
Усього продуктивних активів	Р. 070							
Непродуктивні активи								
Грошові кошти	Р. 080							
Основні засоби, інші необоротні матеріальні активи, нематеріальні активи	Р. 090							
Капітальні інвестиції	Р. 100							
Заборгованість за безнадійними кредитами членам КС – резерв	Р. (110 – 120)							
Інші непродуктивні активи	Р. 130							
Витрати майбутніх періодів	Р. 140							
Усього непродуктивних активів	Р. 150							
Усього активів	Р. 160							

Структура активів кредитної спілки

Стаття активу	Рядок додатка 3 (графа 4)	Питома вага в обсязі активів за роками, %			Абсолютне відхилення до попереднього року, %		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Продуктивні активи								
Кредити членам КС – резерв забезпечення покриття втрат	P. (010 – 021)							
Кредити, надані КС – резерв забезпечення покриття втрат	P. (030 – 041)							
Фінансові інвестиції	P. 050							
Інші продуктивні активи	P. 060							
Усього продуктивних активів	P. 070							
Непродуктивні активи								
Грошові кошти	P. 080							
Основні засоби, інші необоротні матеріальні активи, нематеріальні активи	P. 090							
Капітальні інвестиції	P. 100							
Заборгованість за безнадійними кредитами членам КС – резерв	P. (110 – 120)							
Інші непродуктивні активи	P. 130							
Витрати майбутніх періодів	P. 140							
Усього непродуктивних активів	P. 150							
Усього активів	P. 160	100	100	100	–	–	–	–

Динаміка пасивів кредитної спілки

Стаття пасиву	Рядок додатка 3 (графа 4)	Обсяг за роками, тис. грн			Абсолютне відхилення до попереднього року, тис. грн		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Зобов'язання								
Сума зобов'язань, на які нараховуються проценти	Р. 190							
Сума зобов'язань, на які не нараховуються проценти	Р. 250							
<i>Усього зобов'язань</i>	Р. 260							
Капітал та цільове фінансування								
Усього капітал	Р. 310							
Цільове фінансування забезпечення майбутніх витрат і платежів, дооцінка активів	Р. 320							
Усього капіталу та цільового фінансування	Р. 330							
Усього пасивів	Р. 340							

Структура пасивів кредитної спілки

Стаття пасиву	Рядок додатка 3 (графа 4)	Питома вага в обсязі пасивів за роками, %			Абсолютне відхилення до попереднього року, %		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Зобов'язання								
Сума зобов'язань, на які нараховуються проценти	Р. 190							
Сума зобов'язань, на які не нараховуються проценти	Р. 250							
Усього зобов'язань	Р. 260							
Капітал та цільове фінансування								
Усього капітал	Р. 310							
Цільове фінансування забезпечення майбутніх витрат і платежів, дооцінка активів	Р. 320							
Усього капіталу та цільового фінансування	Р. 330							
Усього пасивів	Р. 340	100	100	100	–	–	–	–

Таблиця 3.19

Динаміка капіталу кредитної спілки

Стаття пасиву	Рядок додатка 3 (графа 4)	Обсяг за роками, тис. грн			Абсолютне відхилення, тис. грн до попереднього року		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Пайовий капітал	Р. 270							
Резервний капітал	Р. 280							
Додатковий капітал	Р. 290							
Нерозподілений дохід (непокритий збиток)	Р. 300							
Усього капітал	Р. 310							

39

Таблиця 3.20

Структура капіталу кредитної спілки

Стаття пасиву	Рядок додатка 3 (графа 4)	Питома вага в обсязі пасивів за роками, %			Абсолютне відхилення до попереднього року, %		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Пайовий капітал	Р. 270							
Резервний капітал	Р. 280							
Додатковий капітал	Р. 290							
Нерозподілений дохід (непокритий збиток)	Р. 300							
Усього капітал	Р. 310	100	100	100	–	–	–	–

Таблиця 3.21

Динаміка процентних зобов'язань кредитної спілки

Стаття пасиву	Рядок додатка 3 (графта 4)	Обсяг за роками, тис. грн			Абсолютне відхилення до попереднього року, тис. грн		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Внески (вклади) на депозитні рахунки членів КС	Р. 170							
Розрахунки з юридичними особами за зобов'язаннями, на які нараховуються проценти	Р. 180							
Сума зобов'язань, на які нараховуються проценти	Р. 190							

40

Таблиця 3.22

Структура процентних зобов'язань кредитної спілки

Стаття пасиву	Рядок додатка 3 (графта 4)	Питома вага в обсязі пасивів за роками, %			Абсолютне відхилення до попереднього року, %		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Внески (вклади) на депозитні рахунки членів КС	Р. 170							
Розрахунки з юридичними особами за зобов'язаннями, на які нараховуються проценти	Р. 180							
Сума зобов'язань, на які нараховуються проценти	Р. 190	100	100	100	–	–	–	–

Динаміка непроцентних зобов'язань кредитної спілки

Стаття пасиву	Рядок додатка 3 (графа 4)	Обсяг за роками, тис. грн			Абсолютне відхилення до попереднього року, тис. грн		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Розрахунки з фізичними особами за зобов'язаннями, на які не нараховуються проценти	Р. 210							
Розрахунки з юридичними особами за зобов'язаннями, на які не нараховуються проценти	Р. 220							
Інші зобов'язання, на які не нараховуються проценти	Р. 230							
Доходи майбутніх періодів	Р. 240							
Сума зобов'язань, на які не нараховуються проценти	Р. 250							

Таблиця 3.24

Структура непоцентних зобов'язань кредитної спілки

Стаття пасиву	Рядок додатка 3 (графа 4)	Питома вага в обсязі пасивів за роками, %			Абсолютне відхилення до попереднього року, %		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Розрахунки з фізособами за зобов'язаннями, на які не нараховуються %	Р. 210							
Розрахунки з юрособами за зобов'язаннями, на які не нараховуються %	Р. 220							
Інші зобов'язання, на які не нараховуються %	Р. 230							
Доходи майбутніх періодів	Р. 240							
Сума зобов'язань, на які не нараховуються %	Р. 250	100	100	100	–	–	–	–

42

Таблиця 3.25

Динаміка доходів і витрат кредитної спілки

Стаття доходів або витрат	Рядок додатка 4	Обсяг за роками, тис. грн			Абсолютне відхилення до попереднього року, тис. грн		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Загальна сума отриманих процентних доходів	Р. 090							
Отримані штрафи, пені	Р. 100							

Закінчення табл. 3.25

1	2	3	4	5	6 = 4 - 3	7 = 5 - 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Інші непроцентні доходи	P. 110							
<i>Усього доходів</i>	P. 120							
Витрати, пов'язані із залученням коштів	P. 180							
Загальна сума операційних витрат	P. 250							
Витрати на формування резерву	P. 260							
Витрати на списання несплачених процентів за кредитами	P. 270							
<i>Фінансовий результат</i>	P. 290							
Формування резервного капіталу	P. 300							
Розподіл плати (процентів) на додаткові пайові внески	P. 310							
<i>Нерозподілений дохід (збиток)</i>	P. 320							

43

Таблиця 3.26

Динаміка процентних доходів кредитної спілки

Стаття доходів	Рядок додатка 4	Обсяг за роками, тис. грн			Абсолютне відхилення до попереднього року, тис. грн		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n - 2) р.	(n - 1) р.	n р.	(n - 1) р.	n р.	(n - 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 - 3	7 = 5 - 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Отримані проценти за кредитами, наданими членам КС	P. 010							
Отримані проценти за кредитами КС	P. 020							
Доходи від коштів, розміщених на депозитних рахунках у банках	P. 030							

1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Плата (проценти) на внески (вклади) на депозитних рахунках в об'єднаній КС	P. 040							
Доходи від участі в капіталі кооперативного банку	P. 050							
Плата (проценти) на внески в капіталі об'єднаної кредитної спілки	P. 060							
Доходи від державних цінних паперів	P. 070							
Інші процентні доходи	P. 080							
Загальна сума отриманих процентних доходів	P. 090							

Структура процентних доходів кредитної спілки

Стаття доходів	Рядок додатка 4	Питома вага в обсязі процентних доходів за роками, %			Абсолютне відхилення до попереднього року, %		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Отримані проценти за кредитами, наданими членам КС	P. 010							
Отримані проценти за кредитами КС	P. 020							
Доходи від коштів, розміщених на депозитних рахунках у банках	P. 030							
Плата (проценти) на внески (вклади) на депозитних рахунках в об'єднаній КС	P. 040							

Закінчення табл. 3.27

1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Доходи від участі в капіталі кооперативного банку	P. 050							
Плата (проценти) на внески в капіталі об'єднаної кредитної спілки	P. 060							
Доходи від державних цінних паперів	P. 070							
Інші процентні доходи	P. 080							
Загальна сума отриманих процентних доходів	P. 090	100	100	100	–	–	–	–

Таблиця 3.28

45

Динаміка витрат кредитної спілки, пов'язаних із залученням коштів

Стаття витрат	Рядок додатка 4	Обсяг за роками, тис. грн			Абсолютне відхилення до попереднього року, тис. грн		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Нараховані проценти за внесками (вкладами) на депозитні рахунки членів КС	P. 130							
Нараховані проценти за кредитами, отриманими від КС	P. 140							
Нараховані проценти за кредитами, отриманими від об'єднаної КС	P. 150							
Нараховані проценти за кредитами, отриманими від банків	P. 160							

1	2	3	4	5	6 = 4 - 3	7 = 5 - 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Нараховані проценти за іншими зобов'язаннями перед юридичними особами	Р. 170							
Витрати, пов'язані із залученням коштів	Р. 180							

Таблиця 3.29

Структура витрат кредитної спілки, пов'язаних із залученням коштів

46

Стаття витрат	Рядок додатка 4	Питома вага в обсязі витрат за роками, %			Абсолютне відхилення до попереднього року, %		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n - 2) р.	(n - 1) р.	n р.	(n - 1) р.	n р.	(n - 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 - 3	7 = 5 - 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Нараховані проценти за внесками (вкладами) на депозитні рахунки членів КС	Р. 130							
Нараховані проценти за кредитами, отриманими від КС	Р. 140							
Нараховані проценти за кредитами, отриманими від об'єднаної КС	Р. 150							
Нараховані проценти за кредитами, отриманими від банків	Р. 160							
Нараховані проценти за іншими зобов'язаннями перед юридичними особами	Р. 170							
Витрати, пов'язані із залученням коштів	Р. 180	100	100	100	-	-	-	-

Динаміка операційних витрат кредитної спілки

Стаття витрат	Рядок додатка 4	Обсяг за роками, тис. грн			Абсолютне відхилення до попереднього року, тис. грн		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n - 2) р.	(n - 1) р.	n р.	(n - 1) р.	n р.	(n - 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 - 3	7 = 5 - 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Витрати на страхування кредитів та внесків (вкладів), членів КС на депозитних рахунках	Р. 190							
Витрати на нарахування заробітної плати та обов'язкових платежів	Р. 200							
Інші операційні витрати	Р. 210							
Витрати на формування спільних фінансових фондів асоціацій	Р. 220							
Податок на прибуток нарахований	Р. 230							
Інші витрати	Р. 240							
Загальна сума операційних витрат	Р. 250							

47

Структура операційних витрат кредитної спілки

Стаття витрат	Рядок додатка 4	Питома вага в обсязі витрат за роками, %			Абсолютне відхилення до попереднього року, %		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n - 2) р.	(n - 1) р.	n р.	(n - 1) р.	n р.	(n - 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 - 3	7 = 5 - 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Витрати на страхування кредитів та внесків (вкладів), членів КС на депозитних рахунках	Р. 190							

Закінчення табл. 3.31

1	2	3	4	5	6 = 4 - 3	7 = 5 - 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Витрати на нарахування заробітної плати та обов'язкових платежів	P. 200							
Інші операційні витрати	P. 210							
Витрати на формування спільних фінансових фондів асоціацій	P. 220							
Податок на прибуток нарахований	P. 230							
Інші витрати	P. 240							
Загальна сума операційних витрат	P. 250	100	100	100	-	-	-	-

Таблиця 3.32

Результати горизонтального аналізу активів недержавного пенсійного фонду

Стаття активу	Рядок форми НПФ-2 (графа 4)	Обсяг за роками, тис. грн			Абсолютне відхилення до попереднього року, тис. грн		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n - 2) р.	(n - 1) р.	n р.	(n - 1) р.	n р.	(n - 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 - 3	7 = 5 - 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Грошові кошти, розміщені на вкладних (депозитних) банківських рахунках	P. 010							
Цінні папери, дохід за якими гарантовано Радою міністрів АР Крим, місцевими радами відповідно до законодавства	P. 020							
Цінні папери, дохід за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України	P. 030							

1	2	3	4	5	6 = 4 - 3	7 = 5 - 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Облігації підприємств, емітентами яких є резиденти України	P. 040							
Акції українських емітентів	p. 050							
Цінні папери, дохід за якими гарантовано урядами іноземних держав, та цінні папери іноземних емітентів	P. 060 + p. 070							
Іпотечні цінні папери	P. 080							
Об'єкти нерухомості	P. 090							
Банківські метали	P. 100							
Дебіторська заборгованість	P. 110							
Активи, не заборонені законодавством України	P. 120							
Кошти на поточному рахунку	P. 140							
Усього активів фонду	P. 150							

49

Таблиця 3.33

Результати вертикального аналізу активів недержавного пенсійного фонду

Стаття активу	Рядок форми НПФ-2 (графа 4)	Питома вага в обсязі активів за роками, %			Абсолютне відхилення до попереднього року, %		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n - 2) p.	(n - 1) p.	n p.	(n - 1) p.	n p.	(n - 1) p.	n p.
1	2	3	4	5	6 = 4 - 3	7 = 5 - 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Грошові кошти, розміщені на вкладних (депозитних) банківських рахунках	P. 010							

1	2	3	4	5	6 = 4 - 3	7 = 5 - 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Цінні папери, дохід за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України	P. 030							
Цінні папери, дохід за якими гарантовано Радою міністрів АРК, місцевими радами відповідно до законодавства	P. 020							
Облігації підприємств, емітентами яких є резиденти України	P. 040							
Акції українських емітентів	P. 050							
Цінні папери, дохід за якими гарантовано урядами іноземних держав, та цінні папери іноземних емітентів	P. 060 + + p. 070							
Іпотечні цінні папери	P. 080							
Об'єкти нерухомості	P. 090							
Банківські метали	P. 100							
Дебіторська заборгованість	P. 110							
Активи, не заборонені законодавством України	P. 120							
Кошти на поточному рахунку	P. 140							
<i>Усього активів фонду</i>	P. 150	100	100	100	–	–	–	–

Результати горизонтального аналізу зобов'язань недержавного пенсійного фонду

Зобов'язання	Рядок форми НПФ-2 (графа 4)	Обсяг за роками, тис. грн			Абсолютне відхилення до попереднього року, тис. грн		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Кредиторська заборгованість	Р. 160							
Заборгованість фонду по виконанню зобов'язань перед учасниками та перерахуванню коштів	Р. 170							
Заборгованість з відшкодування нарахованих, але не здійснених оплат НПФ	Р. 180							
Заборгованість щодо розрахунків з продавцями за отримані, але не сплачені НПФ активи (з розбивкою за джерелами формування)	Р. 190							
<i>Загальна сума зобов'язань фонду</i>	Р. 200							

Результати вертикального аналізу зобов'язань недержавного пенсійного фонду

Зобов'язання	Рядок форми НПФ-2 (графа 4)	Питома вага в обсязі зобов'язань за роками, %			Абсолютне відхилення до попереднього року, %		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Кредиторська заборгованість	р. 160							
Заборгованість фонду по виконанню зобов'язань перед учасниками та перерахуванню коштів	р. 170							
Заборгованість з відшкодування нарахованих, але не здійснених оплат НПФ	р. 180							
Заборгованість щодо розрахунків з продавцями за отримані, але не сплачені НПФ активи (з розбивкою за джерелами формування)	р. 190							
<i>Загальна сума зобов'язань фонду</i>	р. 200	100	100	100	–	–	–	–

Таблиця 3.36

Результати горизонтального аналізу надходжень пенсійних внесків недержавного пенсійного фонду

Надходження пенсійних внесків	Рядок розділу 2 форми НПФ-2 (графіа 4)	Обсяг за роками, тис. грн			Абсолютне відхилення, тис. грн до попереднього року		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Пенсійні внески від фізичних осіб	р. 010							
Пенсійні внески від фізичних осіб-підприємців	р. 020							
Пенсійні внески від юридичних осіб	р. 030							
Переведено кошти фізичної особи до НПФ	р. 040							
<i>Усього надходжень пенсійних внесків</i>	р. 050							

53

Таблиця 3.37

Результати вертикального аналізу надходжень пенсійних внесків недержавного пенсійного фонду

Надходження пенсійних внесків	Рядок форми НПФ-2 (графіа 4)	Питома вага в обсязі надходжень за роками, %			Абсолютне відхилення, % до попереднього року		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Пенсійні внески від фізичних осіб	р. 010							
Пенсійні внески від фізичних осіб-підприємців	р. 020							

Закінчення табл. 3.37

1	2	3	4	5	6 = 4 - 3	7 = 5 - 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Пенсійні внески від юридичних осіб	р. 030							
Переведено кошти фізичної особи до недержавного пенсійного фонду	р. 040							
<i>Усього надходжень пенсійних внесків</i>	р. 050	100	100	100	–	–	–	–

Таблиця 3.38

Результати горизонтального аналізу виконання зобов'язань перед учасниками НПФ

54

Зобов'язання	Рядок форми НПФ-2 (графа 4)	Обсяг за роками, тис. грн			Абсолютне відхилення, тис. грн до попереднього року		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n - 2) р.	(n - 1) р.	n р.	(n - 1) р.	n р.	(n - 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 - 3	7 = 5 - 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Здійснено пенсійних виплат учасникам	р. 060							
Перераховано пенсійних коштів до іншого НПФ	р. 070							
Перераховано пенсійних коштів до страховика для оплати договорів страхування довічної пенсії	р. 080							

1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Для оплати договорів страхування ризику настання інвалідності або смерті учасника	р. 090							
Перераховано пенсійних коштів до банку для відкриття депозитного пенсійного рахунку	р. 100							
Заборгованість НПФ по виконанню зобов'язань перед учасниками та перерахуванню коштів	р. 110							
Усього	р. 120							

Таблица 3.39

Результати вертикального аналізу виконання зобов'язань перед учасниками НПФ

Зобов'язання	Рядок форми НПФ-2 (графа 4)	Питома вага в обсязі зобов'язань за роками, %			Абсолютне відхилення, % до попереднього року		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Здійснено пенсійних виплат учасникам	р. 060							
Перераховано пенсійних коштів до іншого НПФ	р. 070							

Закінчення табл. 3.39

1	2	3	4	5	6 = 4 - 3	7 = 5 - 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Перераховано пенсійних коштів до страховика для оплати договорів страхування довічної пенсії	р. 080							
Перераховано пенсійних коштів до страховика для оплати договорів страхування довічної пенсії	р. 080							
Для оплати договорів страхування ризику настання інвалідності або смерті учасника	р. 090							
Перераховано пенсійних коштів до банку для відкриття депозитного пенсійного рахунку	р. 100							
Заборгованість НПФ по виконанню зобов'язань перед учасниками та перерахуванню коштів	р. 110							
Усього	р. 120	100	100	100	–	–	–	–

результати за формою НПФ-3: горизонтального та вертикального аналізу доходів НПФ – у вигляді табл. 3.40 та 3.41 відповідно; горизонтального та вертикального аналізу витрат, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів НПФ, – табл. 3.42 та 3.43 відповідно.

5. База практики – банківська установа

1. Фінансово-економічна характеристика об'єкта дослідження: юридична повна та скорочена назви; дата реєстрації в НБУ; характеристика організаційно-правової форми діяльності, склад та функції керуючих органів банку; схема організаційної структури управління банком та її опис; склад акціонерів банку з вказівкою частки акцій, якими володіє кожний акціонер; місія, стратегічна мета, тактичні цілі банку; ліцензії, якими володіє банк та перелік операцій, які може виконувати; історична довідка: опис ключових подій з дати заснування банку; такі показники діяльності банку за останні три роки як чисельність персоналу, кількість філій, відділень тощо.

2. Провести горизонтальний та вертикальний аналіз фінансової звітності банку: форми № 1 "Звіт про фінансовий стан (Баланс)", форми № 2 "Звіт про прибутку і збитки та інший сукупний дохід (Звіт про фінансові результати)", процентних доходів і витрат банку та комісійних доходів і витрат банку (примітки до річної (консолідованої) фінансової звітності банку).

Оскільки відповідно до [27] банк має право вносити зміни до форм фінансової звітності, її аналіз доцільно проводити за даними, розміщеними на офіційному сайті НБУ ("Дані фінансової звітності банків України" підрозділу "Показники банківської системи" розділу "Банківський нагляд" сайту [10]).

Щодо доходів і витрат банків, інформація про які деталізується в примітках до фінансової звітності, то відповідно до [15] банк також може самостійно визначати склад та структуру приміток з урахуванням вимог міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). Тому структура процентних доходів і витрат та комісійних доходів і витрат за банками може різнитися. Аналіз доходів та витрат банку слід проводити за інформацією, яку банк розкриває у примітках в річному (консолідованому) фінансовому звіті, розміщеному на його офіційному сайті. Номер примітки, в якій розкривається відповідна інформація, вказується у графі "Примітка" рядка, що відповідає необхідній статті (наприклад, "Процентні доходи" або "Процентні витрати") Звіту про прибутку і збитки та інший сукупний дохід банку.

Результати горизонтального аналізу доходів недержавного пенсійного фонду

Зобов'язання	Рядок форми НПФ-3 (графа 4)	Обсяг за роками, тис. грн			Абсолютне відхилення, тис. грн до попереднього року		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × 100	9 = (5 / 3) × 100
1. Прибуток (збиток) від здійснення операцій з активами недержавного пенсійного фонду								
Цінні папери, дохід за якими гарантовано КМУ, Радою міністрів АРК, місцевими радами відповідно до законодавства	р. 140 + р. 150							
Облігації місцевих позик, підприємств, емітентами яких є резиденти України	р. 160 + р. 170							
Акції українських емітентів	р. 180							
Цінні папери, дохід за якими гарантовано урядами іноземних держав, акції та облігації іноземних емітентів	р. 190 + + р. 200 + + р. 210							
Іпотечні цінні папери	р. 220							
Об'єкти нерухомості	р. 230							
Банківські метали	р. 240							
Списання кредиторської заборгованості	р. 250							
Вибуття активів, які перестають відповідати такому стану, за якого вони визнаються активами (з вказанням активу)	р. 260							

1	2	3	4	5	6 = 4 - 3	7 = 5 - 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Інші активи, не забороненими законодавством України (з розбивкою за видами активів)	р. 270							
<i>Усього</i>	р. 280							
2. Пасивний дохід, отриманий на активи недержавного пенсійного фонду								
Дохід (втрати) від коштів, розміщених на вкладних (депозитних) банківських рахунках	р. 290							
Дохід від боргових цінних паперів	р. 300							
Дивіденди	р. 310							
Плата за користування об'єктами нерухомості	р. 320							
Відсотки, нараховані на кошти, розміщені у банківських металах	р. 330							
Відсотки, нараховані на кошти, що знаходяться на поточному рахунку	р. 340							
Дохід від користування іншими активами, не забороненими законодавством України (з розбивкою за видами активів)	р. 350							
<i>Усього</i>	р. 360							
3. Інші доходи (втрати) НПФ	р. 370							

Результати вертикального аналізу доходів недержавного пенсійного фонду

Зобов'язання	Рядок форми НПФ-3 (графта 4)	Питома вага в обсязі доходів за роками, %			Абсолютне відхилення, % до попереднього року		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n - 2) р.	(n - 1) р.	n р.	(n - 1) р.	n р.	(n - 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 - 3	7 = 5 - 4	8 = (4 / 3) × 100	9 = (5 / 3) × 100
1. Прибуток (збиток) від здійснення операцій з активами недержавного пенсійного фонду								
Цінні папери, дохід за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими радами відповідно до законодавства	р. 140 + р. 150							
Облігації місцевих позик, підприємств, емітентами яких є резиденти України	р. 160 + р. 170							
Акції українських емітентів	р. 180							
Цінні папери, дохід за якими гарантовано урядами іноземних держав, акції та облігації іноземних емітентів	р. 190 + р. 200 + р. 210							
Іпотечні цінні папери	р. 220							
Об'єкти нерухомості	р. 230							
Банківські метали	р. 240							
Списання кредиторської заборгованості	р. 250							
Вибуття активів, які перестають відповідати такому стану, за якого вони визнаються активами (з вказанням активу)	р. 260							

Закінчення табл. 3.41

1	2	3	4	5	6 = 4 - 3	7 = 5 - 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Інші активи, не заборонені законодавством України (з розбивкою за видами активів)	р. 270							
<i>Усього</i>	р. 280							
2. Пасивний дохід, отриманий на активи недержавного пенсійного фонду								
Дохід (втрати) від коштів, розміщених на вкладних (депозитних) банківських рахунках	р. 290							
Дохід від боргових цінних паперів	р. 300							
Дивіденди	р. 310							
Плата за користування об'єктами нерухомості	р. 320							
Відсотки, нараховані на кошти, розміщені у банківських металах	р. 330							
Відсотки, нараховані на кошти, що знаходяться на поточному рахунку	р. 340							
Дохід від користування іншими активами, не забороненими законодавством України (з розбивкою за видами активів)	р. 350							
<i>Усього</i>	р. 360							
3. Інші доходи (втрати) НПФ	р. 370							
<i>Усього</i>	р. 280 + р. 360 + + р. 370	100	100	100	-	-	-	-

Результати горизонтального аналізу витрат, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів НПФ

Зобов'язання	Рядок форми НПФ-3 (графа 4)	Обсяг за роками, тис. грн			Абсолютне відхилення, тис. грн до попереднього року		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 – 3	7 = 5 – 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Витрати на оплату послуг з адміністрування недержавного пенсійного фонду	р. 380							
Винагорода за надання послуг з управління активами недержавного пенсійного фонду	р. 390							
Оплата послуг зберігача	р. 400							
Оплата послуг з проведення планових аудиторських перевірок НПФ	р. 410							
Оплата послуг, пов'язаних із здійсненням операцій з пенсійними активами, які надаються третіми особами	р. 420							
Оплата нотаріальних послуг	р. 430							
Витрати на ведення обліку та перереєстрацію прав власності на нерухомість	р. 440							
Оплата послуг з оцінки об'єктів інвестицій у порядку, передбаченому законодавством	р. 450							
Оплата послуг, пов'язаних з використанням (експлуатацією) нерухомого майна	р. 460							

Закінчення табл. 3.42

1	2	3	4	5	6 = 4 - 3	7 = 5 - 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Плата за підтвердження організатором торгівлі звіту про виконані договори, що були укладені за цінними паперами українських емітентів, які входять до складу активів недержавного пенсійного фонду	р. 470							
Оплата інших послуг, які не заборонені законодавством з питань недержавного пенсійного забезпечення	р. 480							
Загальна сума витрат, що відшкодовані за рахунок пенсійних активів	р. 490							

63

Таблиця 3.43

Результати вертикального аналізу витрат, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів НПФ

Зобов'язання	Рядок форми НПФ-3 (графа 4)	Питома вага в обсязі витрат за роками, %			Абсолютне відхилення, % до попереднього року		Темп зростання, % до попереднього року	
		(n - 2) р.	(n - 1) р.	n р.	(n - 1) р.	n р.	(n - 1) р.	n р.
1	2	3	4	5	6 = 4 - 3	7 = 5 - 4	8 = (4 / 3) × × 100	9 = (5 / 3) × × 100
Витрати на оплату послуг з адміністрування НПФ	р. 380							
Винагорода за надання послуг з управління активами НПФ	р. 390							
Оплата послуг зберігача	р. 400							

1	2	3	4	5	6 = 4 - 3	7 = 5 - 4	8 = $\frac{(4 / 3) \times}{\times 100}$	9 = $\frac{(5 / 3) \times}{\times 100}$
Оплата послуг з проведення планових аудиторських перевірок НПФ	р. 410							
Оплата послуг, пов'язаних із здійсненням операцій з пенсійними активами, які надаються третіми особами	р. 420							
Оплата нотаріальних послуг	р. 430							
Витрати на ведення обліку та перереєстрацію прав власності на нерухомість	р. 440							
Оплата послуг з оцінки об'єктів інвестицій у порядку, передбаченому законодавством	р. 450							
Оплата послуг, пов'язаних з використанням (експлуатацією) нерухомого майна	р. 460							
Плата за підтвердження організатором торгівлі звіту про виконані договори, що були укладені за цінними паперами українських емітентів, які входять до складу активів НПФ	р. 470							
Оплата інших послуг, які не заборонені законодавством з питань недержавного пенсійного забезпечення	р. 480							
Загальна сума витрат, що відшкодовані за рахунок пенсійних активів	р. 490	100	100	100	-	-	-	-

Результати аналізу подати у вигляді таблиць:

результати за формою № 1 "Звіт про фінансовий стан":

горизонтального та вертикального аналізу активу балансу банку – у вигляді табл. 3.44 та 3.45 відповідно;

горизонтального та вертикального аналізу пасиву балансу банку – табл. 3.46 та 3.47 відповідно;

результати за формою № 2 "Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід банку":

горизонтального аналізу фінансових результатів банку подати у табл. 3.48;

результати за аналізом доходів та витрат банку (структура таблиць орієнтовна):

горизонтального та вертикального аналізу процентних доходів банку подати у вигляді табл. 3.49 та 3.50 відповідно;

горизонтального та вертикального аналізу процентних витрат банку – табл. 3.51 та 3.52 відповідно;

горизонтального та вертикального аналізу комісійних доходів банку подати у вигляді табл. 3.53 та 3.54 відповідно;

горизонтального та вертикального аналізу комісійних витрат банку подати у вигляді табл. 3.55 та 3.56 відповідно.

Структура звіту з виробничої практики

Звіт з виробничої практики має таку структуру:

Титульний аркуш

Зміст

Вступ

Основна частина

1. Характеристика діяльності фінансової установи (підприємства) із зазначенням форми власності, організаційно-управлінської структури, напрямів діяльності з їх коротким описом та перелік одержаних ліцензій на діяльність, що підлягає ліцензуванню.

Для підприємства необхідно вказати місце фінансового підрозділу в організації його діяльності та охарактеризувати функції підрозділу. Для фінансових установ – вказати, які позиції займають ці компанії у відповідних українських рейтингах.

Результати горизонтального аналізу активу балансу банку

Стаття активу	Обсяг за роками, тис. грн			Абсолютне відхилення до попереднього року, тис. грн		Темп зростання, % до попереднього року	
	(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5 = 3 – 2	6 = 4 – 3	7 = (3 / 2) × × 100	8 = (4 / 3) × × 100
Грошові кошти та їх еквіваленти							
Кошти обов'язкових резервів банку в НБУ							
Торгові цінні папери (ЦП)							
Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток							
Кошти в інших банках							
Кредити та заборгованість клієнтів							
Цінні папери в портфелі банку на продаж							
Цінні папери в портфелі банку до погашення							
Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії							
Інвестиційна нерухомість							
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток							
Відстрочений податковий актив							
Основні засоби та нематеріальні активи							
Інші фінансові активи							
Інші активи							
Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття							
<i>Усього активів</i>							

Результати вертикального аналізу активу балансу банку

Стаття активу	Питома вага в обсязі активів за роками, %			Абсолютне відхилення до попереднього року, %		Темп зростання, % до попереднього року	
	(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5 = 3 – 2	6 = 4 – 3	7 = (3 / 2) × × 100	8 = (4 / 3) × × 100
Грошові кошти та їх еквіваленти							
Кошти обов'язкових резервів банку в НБУ							
Торгові цінні папери							
Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток							
Кошти в інших банках							
Кредити та заборгованість клієнтів							
Цінні папери в портфелі банку на продаж							
Цінні папери в портфелі банку до погашення							
Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії							
Інвестиційна нерухомість							
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток							
Відстрочений податковий актив							
Основні засоби та нематеріальні активи							
Інші фінансові активи							
Інші активи							
Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття							
Усього активів	100	100	100				

Результати горизонтального аналізу пасиву балансу банку

Стаття пасиву	Обсяг за роками, тис. грн			Абсолютне відхилення до попереднього року, тис. грн		Темп зростання, % до попереднього року	
	(n – 2) p.	(n – 1) p.	n p.	(n – 1) p.	n p.	(n – 1) p.	n p.
1	2	3	4	5 = 3 – 2	6 = 4 – 3	7 = (3 / 2) × × 100	8 = (4 / 3) × × 100
Зобов'язання							
Кошти банків							
Кошти клієнтів							
Боргові цінні папери, емітовані банком							
Інші залучені кошти							
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток							
Відстрочені податкові зобов'язання							
Резерви за зобов'язаннями							
Інші фінансові зобов'язання							
Інші зобов'язання							
Субординований борг							
Зобов'язання групи вибуття							
<i>Усього зобов'язань</i>							
Власний капітал							
Статутний капітал							
Емісійні різниці							
Незарєєстровані внески до статутного капіталу							
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)							
Резервні та інші фонди банку							
Резерви переоцінки							
<i>Усього власного капіталу</i>							
<i>Усього пасивів</i>							

Результати вертикального аналізу пасиву балансу банку

Стаття пасиву	Питома вага в обсязі пасивів за роками, %			Абсолютне відхилення до попереднього року, %		Темп зростання, % до попереднього року	
	(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5 = 3 – 2	6 = 4 – 3	7 = (3 / 2) × × 100	8 = (4 / 3) × × 100
Зобов'язання							
Кошти банків							
Кошти клієнтів							
Боргові цінні папери, емітовані банком							
Інші залучені кошти							
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток							
Відстрочені податкові зобов'язання							
Резерви за зобов'язаннями							
Інші фінансові зобов'язання							
Інші зобов'язання							
Субординований борг							
Зобов'язання групи вибуття							
<i>Усього зобов'язань</i>							
Власний капітал							
Статутний капітал							
Емісійні різниці							
Незареєстровані внески до статутного капіталу							
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)							
Резервні та інші фонди банку							
Резерви переоцінки							
<i>Усього власного капіталу</i>							
<i>Усього зобов'язань та власного капіталу</i>	100	100	100				

Результати горизонтального аналізу фінансових результатів діяльності банку

Елемент фінансового результату	Обсяг за роками, тис. грн			Абсолютне відхилення до попереднього року, тис. грн		Темп зростання, % до попереднього року	
	(n – 2) p.	(n – 1) p.	n p.	(n – 1) p.	n p.	(n – 1) p.	n p.
1	2	3	4	5 = 3 – 2	6 = 4 – 3	7 = (3 / 2) × × 100	8 = (4 / 3) × × 100
Процентні доходи							
Процентні витрати							
Чистий процентний дохід (Чисті процентні витрати)							
Комісійні доходи							
Комісійні витрати							
Результат від операцій з цінними паперами в торго- вому портфелі банку							
Результат від операцій з хеджування справедливої вартості							
Результат від переоцінки інших фінансових інструмен- тів, що обліковуються за справедливою вартістю з виз- нанням результату переоцінки через прибутки							
Результат від продажу цінних паперів у портфелі банку на продаж							
Результат від операцій з іноземною валютою							
Результат від переоцінки іноземної валюти							
Результат від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості							

Закінчення табл. 3.48

1	2	3	4	5 = 3 - 2	6 = 4 - 3	7 = (3 / 2) × × 100	8 = (4 / 3) × × 100
Доходи (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова							
Витрати (доходи), які виникають під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова							
Відрахування до резерву під знецінення кредитів та коштів в інших банках							
Відрахування до резерву під знецінення дебіторської заборгованості та інших фінансових активів							
Знецінення ЦП у портфелі банку на продаж							
Знецінення ЦП у портфелі банку до погашення							
Відрахування до резервів за зобов'язаннями							
Інші операційні доходи							
Адміністративні та інші операційні витрати							
Частка в прибутку (збитку) асоційованих компаній							
Прибуток (збиток) до оподаткування							
Витрати на податок на прибуток							
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування							
<i>Прибуток (збиток)</i>							
Інший сукупний дохід після оподаткування							
<i>Усього сукупного доходу</i>							

Результати горизонтального аналізу процентних доходів банку

Назва статті доходу, за якою нараховуються проценти	Обсяг за роками, тис. грн			Абсолютне відхилення до попереднього року, тис. грн		Темп зростання, % до попереднього року	
	(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5 = 3 – 2	6 = 4 – 3	7 = (3 / 2) × 100	8 = (4 / 3) × 100
Кредити та заборгованість клієнтів							
Боргові ЦП в портфелі банку на продаж							
ЦП в портфелі банку до погашення							
Кошти в інших банках							
Фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток							
Кореспондентські рахунки в інших банках							
Депозити овернайт в інших банках							
Процентні доходи за знеціненими фінансовими активами							
Процентні доходи за заборгованістю з фінансового лізингу (оренди)							
Інші процентні доходи							
<i>Усього процентних доходів</i>							

Результати вертикального аналізу процентних доходів банку

Назва статті доходу, за якою нараховуються проценти	Питома вага в обсязі процентних доходів за роками, %			Абсолютне відхилення, до попереднього року, %		Темп зростання, % до попереднього року	
	(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5 = 3 – 2	6 = 4 – 3	7 = (3 / 2) × × 100	8 = (4 / 3) × × 100
Кредити та заборгованість клієнтів							
Боргові ЦП в портфелі банку на продаж							
ЦП в портфелі банку до погашення							
Кошти в інших банках							
Фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток							
Кореспондентські рахунки в інших банках							
Депозити овернайт в інших банках							
Процентні доходи за знеціненими фінан- совими активами							
Процентні доходи за заборгованістю з фі- нансового лізингу (оренди)							
Інші процентні доходи							
<i>Усього процентних доходів</i>	100	100	100				

Результати горизонтального аналізу процентних витрат банку

Елемент процентних витрат	Обсяг за роками, тис. грн			Абсолютне відхилення, тис. грн до попереднього року		Темп зростання, % до попереднього року	
	(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5 = 3 – 2	6 = 4 – 3	7 = (3 / 2) × × 100	8 = (4 / 3) × × 100
Строкові кошти юридичних осіб							
Боргові ЦП, що емітовані банком							
Інші залучені кошти							
Строкові кошти фізичних осіб							
Строкові кошти інших банків							
Фінансові зобов'язання, що обліковуються за справедливою вартістю через прибу- ток або збиток							
Депозити овернайт в інших банках							
Поточні рахунки							
Кореспондентські рахунки							
Зобов'язання з фінансового лізингу (оренди)							
Інші процентні витрати							
<i>Усього процентних витрат</i>							

Результати вертикального аналізу процентних витрат банку

Елемент процентних витрат	Питома вага в обсязі процентних витрат за роками, %			Абсолютне відхилення, до попереднього року, %		Темп зростання, % до попереднього року	
	(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5 = 3 – 2	6 = 4 – 3	7 = (3 / 2) × × 100	8 = (4 / 3) × × 100
Строкові кошти юридичних осіб							
Боргові ЦП, що емітовані банком							
Інші залучені кошти							
Строкові кошти фізичних осіб							
Строкові кошти інших банків							
Фінансові зобов'язання, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток							
Депозити овернайт в інших банках							
Поточні рахунки							
Кореспондентські рахунки							
Зобов'язання з фінансового лізингу (оренди)							
Інші процентні витрати							
<i>Усього процентних витрат</i>	100	100	100	–	–	–	–

Результати горизонтального аналізу комісійних доходів банку

Елемент комісійних доходів	Обсяг за роками, тис. грн			Абсолютне відхилення до попереднього року, тис. грн		Темп зростання, % до попереднього року	
	(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5 = 3 – 2	6 = 4 – 3	7 = (3 / 2) × × 100	8 = (4 / 3) × × 100
Розрахунково-касові операції							
Інкасація							
Операції з ЦП							
Інші операції							
Операції довірчого управління							
Гарантії надані							
<i>Усього комісійних доходів</i>							

76

Результати вертикального аналізу комісійних доходів банку

Елемент комісійних доходів	Питома вага в обсязі комісійних доходів за роками, %			Абсолютне відхилення до попереднього року, %		Темп зростання, % до попереднього року	
	(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5 = 3 – 2	6 = 4 – 3	7 = (3 / 2) × × 100	8 = (4 / 3) × × 100
Розрахунково-касові операції							
Інкасація							
Операції з ЦП							
Інші операції							
Операції довірчого управління							
Гарантії надані							
<i>Усього комісійних доходів</i>	100	100	100	–	–	–	–

Таблиця 3.55

Результати горизонтального аналізу комісійних витрат банку

Стаття комісійних витрат	Обсяг за роками, тис. грн			Абсолютне відхилення до попереднього року, тис. грн		Темп зростання, % до попереднього року	
	(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5 = 3 – 2	6 = 4 – 3	7 = (3 / 2) × × 100	8 = (4 / 3) × × 100
Розрахунково-касові операції							
Інкасація							
Операції з ЦП							
Інші операції							
Операції довірчого управління							
Гарантії надані							
<i>Усього комісійних витрат</i>							

77

Таблиця 3.56

Результати вертикального аналізу комісійних витрат банку

Стаття комісійних витрат	Питома вага в обсязі комісійних витрат за роками, %			Абсолютне відхилення до попереднього року, %		Темп зростання, % до попереднього року	
	(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5 = 3 – 2	6 = 4 – 3	7 = (3 / 2) × × 100	8 = (4 / 3) × × 100
Розрахунково-касові операції							
Інкасація							
Операції з ЦП							
Інші операції							
Операції довірчого управління							
Гарантії надані							
<i>Усього комісійних витрат</i>	100	100	100	–	–	–	–

2. Оцінка результатів діяльності фінансової установи (підприємства)

2.1. Аналіз динаміки та структури балансу.

2.2. Аналіз динаміки та структури фінансових результатів.

2.3. Аналіз динаміки та структури доходів та витрат.

Структура другого розділу звіту може різнитися залежно від бази практики.

3. Характеристика окремої фінансової послуги.

У цьому розділі також слід навести перелік нормативно-правових актів, що регламентують порядок надання фінансової послуги.

Висновки

Список літератури

Додатки

У додатках можуть бути представлені: організаційна структура фінансової установи (підприємства); приклад договору про надання (отримання) фінансових послуг; посадова інструкція старшого, провідного, головного спеціаліста з фінансів; допоміжні та додаткові таблиці для проведення оцінювання результатів діяльності фінансової установи (підприємства).

Звіт повинен бути конкретним, стислим і обов'язково містити графічний матеріал (схеми, рисунки, діаграми, графіки тощо), що унаочнює конкретні результати ознайомчої практики.

Звіт має становити 20 – 25 сторінок тексту формату А4 (береги: нижній і верхній – по 2 см, лівий – 3 см, правий – 1,5 см; міжрядковий інтервал – 1,5, шрифт – Times New Roman), список літератури має налічувати 20 – 25 джерел.

4. Методичні рекомендації до проходження переддипломної практики

Мета переддипломної практики – закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання в університеті, формування компетентностей, якими мають володіти бакалаври з фінансів, банківської справи та страхування а також набуття практичного досвіду ухвалення фінансових рішень в конкретних фінансових установах (підприємстві) в умовах нестабільного середовища. Також під час проходження переддипломної практики студенти мають зібрати та обробити інформацію для написання бакалаврської дипломної роботи.

Завданнями переддипломної практики є:

закріплення і розширення теоретичних і практичних знань у галузі фінансів і кредиту;

вивчення основних законодавчих і нормативних документів, регулюючих діяльність фінансової установи (підприємства);

ознайомлення з організацією і постановкою організаційної, фінансово-економічної, аналітичної роботи у фінансовій установі (на підприємстві) і придбання необхідних навиків цієї роботи;

придбання навиків системного аналізу фінансово-економічної звітності;

придбання навиків з прийняття і обґрунтування фінансових рішень;

придбання навиків практичної роботи по окремих видах діяльності фінансової установи (підприємства);

вивчення ситуації, що складається за звітний період у діяльності фінансової установи (підприємства) щодо обраної науково-практичної проблеми;

розвиток навичок самостійного добору інформації, необхідної для розв'язання поставлених у роботі завдань, її систематизації, вибору та обґрунтування наукових методів їх оброблення та всебічного аналізу;

апробація впровадження результатів дослідження в практичну діяльність фінансової установи (підприємства);

накопичення практичного матеріалу для написання бакалаврської дипломної роботи за обраною темою.

У результаті проходження практики студент має:

знати:

методи фінансово-економічного аналізу діяльності фінансової установи (підприємства);

основні напрями удосконалення механізму господарювання на підприємстві, у фінансовій установі, організації;

методи економіко-математичного моделювання фінансових процесів установи (підприємства);

методи розрахунку економічної ефективності організаційних та економічних заходів;

алгоритм розробки фінансового плану діяльності фінансової установи (підприємства);

уміти:

організувати процес фінансового планування та бюджетування у фінансовій установі (підприємстві);

застосовувати методи фінансового контролю;

організувати забезпечення фінансової установи (підприємства) фінансовими ресурсами та володіти методами розрахунку потреби у фінансових ресурсах і визначення джерел їх покриття;

проводити оцінку фінансового стану фінансової установи (підприємства), його ліквідності, платоспроможності, стійкості та ефективності діяльності.

Конкретизація завдань переддипломної практики щодо аналізу фінансового стану фінансових установ (підприємств) за базою практики

За кожною базою практики провести аналіз її фінансового стану за три звітні роки у динаміці.

У таблицях, що відображають алгоритм розрахунку певних груп показників, прийняті такі умовні позначення:

(n – 2) р., (n – 2) р., (n – 2) р. – роки, за які проводиться аналіз, де n – останній звітний рік;

ф. 1, ф. 2 – форми фінансової звітності "Баланс" та "Звіт про фінансові результати" відповідно для усіх баз практики;

д. 1, пр.1 – додаток або примітка відповідно до звітності (для кожної бази практики уточнюються при поданні таблиць);

\sum (р. 1220 ÷ р. 1240) ф. 1 – для усіх таблиць такий надпис означає суму значень усіх рядків (у дужках), за відповідною формою звітності: сума значень усіх рядків, з 1220 по 1240 включно, форми № 1;

р. 1220пп або р. 1220кп – значення рядка 1220 на початок або кінець звітного періоду відповідно.

Результати розрахунків подати у вигляді таблиць, кожна з яких має відображати певну групу показників оцінювання фінансового стану досліджуваного об'єкта. У загальному випадку кожна з підсумкових таблиць може мати структуру, подану в табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Результати оцінювання

Показник	Значення за роками, одиниця вимірювання			Темп приросту, % до попереднього року	
	(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	$5 = ((3 - 2) / 2) \times 100$	$6 = ((4 - 3) / 3) \times 100$
...

1. База практики – підприємство

Оцінити ліквідність балансу підприємства (форма № 1 "Баланс" (ф. 1)) за групуванням його активів і пасивів відповідно до табл. 4.2.

Для визначення ліквідності балансу необхідно зіставити підсумки приведених груп за активом та пасивом. Баланс вважається абсолютно ліквідним, якщо дотримуються такі нерівності: $A1 \geq П1$; $A2 \geq П2$; $A3 \geq П3$; $A4 \leq П4$: виконання перших трьох нерівностей забезпечує виконання й четвертої. Тому важливо зіставити підсумки перших трьох груп по активу і пасиву. Іншими словами, при розрахунку оцінки ліквідності балансу враховуються оборотні активи підприємства і залучені джерела фінансування.

У випадку, якщо одне або декілька нерівностей системи мають протилежний знак від зафіксованого в оптимальному варіанті, ліквідність балансу більшою чи меншою мірою відрізняється від абсолютної. При цьому теоретично нестача засобів за однією з груп активів компенсується їх надлишком за іншою групою у вартісній оцінці. На практиці менш ліквідні активи не можуть замінити у повному обсязі більш ліквідні.

Зіставлення підсумків першої групи по активу і пасиву відображує співвідношення поточних платежів і надходжень. Порівняння другої групи по активу і пасиву показує тенденцію збільшення або зменшення поточної ліквідності у недалекому майбутньому, третьої і четвертої груп відображує співвідношення платежів і надходжень у відносно віддаленому майбутньому.

Оцінити ліквідність та платоспроможність (табл. 4.3), *ділову активність* (табл. 4.4), *фінансову стійкість підприємства* (табл. 4.5) і *визначити її тип* відповідно до табл. 4.6 та 4.7. *Оцінити рентабельність діяльності підприємства* відповідно до табл. 4.8.

2. База практики – страхова компанія

Провести аналіз фінансового стану страхової компанії за групами показників, розрахунок яких подано табл. 4.9 – 4.13.

Провести аналіз результатів діяльності страхової компанії згідно з відповідними рекомендаціями, що викладені у розпорядженні Держфінпослуг України № 3755 від 17.03.2005 р. (тепер Нацкомфінпослуг) [41]. Послідовність розрахунків подано у табл. 4.11 та 4.12.

Оцінювання фінансового стану СК має базуватися на таких формах фінансової та спеціальної звітності: форма № 1 "Баланс (Звіт про фінансовий стан)" (ф. 1), форма № 2 "Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)" (ф. 2), додаток 2 "Звіт про доходи та витрати страховика" (д. 2) та додаток 4 "Пояснювальна записка до звітних даних страховика" (д. 4) до Порядку складання звітних даних страховиків [38] (при посиланні на додаток 4 використано такі умовні позначення його розділів: Р2, Р3 та Р4 – розділ 2, 3 та 4 відповідно).

Групування активів та пасивів балансу підприємства за ступенем їх ліквідності та терміновості

Показник	Формула розрахунку	Інформаційне забезпечення, ф. 1	Характеристика
Актив			
Найбільш ліквідні активи (А1)	Грошові кошти та їх еквіваленти + Поточні фінансові інвестиції	р. 1160 + р. 1165	Суми грошових коштів на поточному, валютному та інших рахунках, у касі, короткострокові фінансові вкладення (цінні папери), які можуть бути використані для здійснення поточних розрахунків негайно
Активи, які швидко реалізуються (А2)	Дебіторська заборгованість	р. 1125 + р. 1130 р. + + р. 1135 + р. 1155	Активи, для перетворення яких у грошову форму потрібен триваліший час
Активи, які повільно реалізуються (А3)	Запаси + Поточні біологічні активи + Витрати майбутніх періодів	р. 1100 р. + р. 1110 + + р. 1170 + р. 1190	Ліквідність цієї групи залежить від своєчасності відвантаження продукції, швидкості й правильності оформлення банківських документів, швидкості платіжного документообігу в банку, від якості й попиту на продукцію, її конкурентоспроможності, платоспроможності покупців, форми розрахунків тощо
Активи, які важко реалізуються (А4)	Необоротні активи	р. 1095	Активи, які передбачено використовувати в господарській діяльності протягом тривалого періоду
Пасив			
Найбільш термінові зобов'язання (П1)	Поточні зобов'язання – Короткострокові кредити банків – Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	Σ р. (1615 ÷ 1630) – – р. 1621	Заборгованість, що потребує негайного погашення
Короткострокові пасиви (П2)	Короткострокові кредити банків + Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями + Поточні забезпечення + Інші поточні зобов'язання	р. 1600 + р. 1610 + + р. 1660 + р. 1690	Короткострокові позикові кредити банків та інші позики, що підлягають погашенню протягом 12 місяців після звітної дати
Довгострокові пасиви (П3)	Довгострокові зобов'язання	р. 1595 + р. 1700	Зобов'язання, що підлягають погашенню не раніше ніж за 12 місяців після звітної дати
Постійні пасиви (П4)	Власний капітал + Доходи майбутніх періодів	р. 1495 + р. 1665	Власний капітал підприємства

Показники ліквідності та платоспроможності підприємства

Показник	Формула розрахунку	Інформаційне забезпечення, ф. 1	Критеріальне значення	Характеристика
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Грошові кошти та їх еквіваленти + Поточні фінансові інвестиції	р. 1160 + р. 1165	0,25–0,35	Характеризує здатність компанії погашати поточні (короткострокові) зобов'язання за рахунок грошових коштів, коштів на розрахунковий рахунок і короткострокових фінансових вкладень
	Поточні зобов'язання	р. 1695		
Коефіцієнт термінової ліквідності	Грошові кошти та їх еквіваленти + Поточні фінансові інвестиції + Дебіторська заборгованість	р. 1195 – р. 1100 – – р. 1110	> 1	Відображає платіжні можливості підприємства за умови своєчасних платежів з боку дебіторів
	Поточні зобов'язання	р. 1695		
Коефіцієнт загальної ліквідності	Оборотні активи	р. 1195	> 2	Платіжні можливості підприємства за умови не тільки своєчасних розрахунків і сприятливої реалізації готової продукції, але і продажу у разі потреби частини матеріалізованих оборотних засобів (запасів товарно-матеріальних цінностей, готової продукції)
	Поточні зобов'язання	р. 1695		
Власні оборотні кошти	Оборотні активи – – Поточні зобов'язання	р. 1195 – р. 1695	> 0	Підприємство може не тільки своєчасно погасити свою кредиторську заборгованість, але і має власні засоби і довгострокові пасиви для фінансування частини оборотних активів, перш за все запасів
Поточні фінансові потреби	Оборотні активи – Поточні зобов'язання – Грошові кошти та їх еквіваленти – Поточні фінансові інвестиції	р. 1195 – – р. 1160 – р. 1165	< 0	Відображає, який об'єм коштів додатково необхідно залучити у формі короткострокового кредиту для фінансування оборотного капіталу підприємства

Показники ділової активності підприємства

Показник	Формула розрахунку	Інформаційне забезпечення	Характеристика
Коефіцієнт загальної оборотності капіталу	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2 × р. 2000 ф. 2	Відбиває швидкість обороту (у кількості оборотів за період) усього капіталу підприємства
	Середньорічна вартість пасивів	(р. 1900пп + р. 1900кп) ф. 1	
Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2 × р. 2000 ф. 2	Характеризує кількість оборотів оборотних коштів за визначений період
	Середньорічна вартість оборотних активів	(р. 1195пп + р. 1195кп) ф. 1	
Коефіцієнт оборотності запасів	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2 × р. 2000 ф. 2	Характеризує кількість оборотів запасів за визначений період
	Середньорічна вартість запасів	(р. 1100пп + р. 1100 кп) ф. 1	
Коефіцієнт оборотності виробничих запасів	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2 × р. 2000 ф. 2	Показує як часто обертаються запаси для забезпечення поточного обсягу продажів
	Середньорічна вартість виробничих запасів	(р. 1101пп + р. 1101кп) ф. 1	
Коефіцієнт оборотності готової продукції	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2 × р. 2000 ф. 2	Характеризує попит на продукцію підприємства
	Середньорічна вартість готової продукції	(р. 1103пп + р. 1103кп) ф. 1	
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2 × р. 2000 ф. 2	Показує, скільки разів за рік обернулися кошти, вкладені в розрахунки. Чим більша кількість оборотів, тим швидше підприємство отримує оплату по рахунках
	Середньорічна вартість дебіторської заборгованості	\sum р. ((1125 ÷ 1135, 1155)пп + + (1125 ÷ ÷ 1135, 1155)кп) ф. 1	
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2 × р. 2000 ф. 2	Показує, скільки разів за рік обернулися запозичені кошти. Чим більша кількість оборотів, тим частіше підприємство має погашати свою заборгованість
	Середньорічна вартість кредиторської заборгованості	\sum р. ((1610 ÷ 1 620, 1625, 1630)пп + (1610 ÷ 1 620, 1625, 1630)кп) ф. 1	
Коефіцієнт оборотності основних засобів	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2 × р. 2000 ф. 2	Характеризує наскільки ефективно підприємство використовує основні фонди
	Середньорічна вартість необоротних активів	\sum р. ((1005 + 1010)пп + + (1050 + 1010)кп) ф. 1	

Коефіцієнти фінансової стійкості підприємства

Коефіцієнт	Формула розрахунку	Інформаційне забезпечення (ф. 1)	Критеріальне значення	Характеристика
Коефіцієнти капіталізації				
Коефіцієнт автономії	Власний капітал	р. 1495	> 0,5	Характеризує частку власного капіталу в загальній сумі коштів, авансованих у його діяльність
	Загальний обсяг капіталу	р. 1900		
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Власний капітал – – Необоротні активи	р. 1495 – р. 1095	> 0	Показує, яка частина власного оборотного капіталу знаходиться в обороті, тобто в тій формі, яка дозволяє вільно маневрувати цими засобами, а яка – капіталізована
	Власний капітал	р. 1495		
Коефіцієнт фінансового ризику	Позиковий капітал	р. 1900 – р. 1495	< 0,5	Характеризує залежність підприємства від зовнішніх інвесторів і кредиторів
	Власний капітал	р. 1495 ф. 1		
Коефіцієнти покриття				
Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень	Довгострокові зобов'язання	р. 1595	–	Показує, яка частина основних засобів та інших необоротних активів профінансована зовнішніми інвесторами, тобто належить останнім, а не власникам підприємства
	Необоротні активи	р. 1095		
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними джерелами	Власний капітал – – Необоротні активи	р. 1495 – р. 1095	> 1	Характеризує ступінь покриття запасів власними джерелами фінансування
	Виробничі запаси	р. 1100		
Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	Довгострокові зобов'язання	р. 1595	≈ 0,4	Характеризує структуру капіталу (довгострокових пасивів). Сума значень коефіцієнтів дорівнює одиниці. Зростання питомої ваги довгострокових зобов'язань в обсязі капіталізованих пасивів свідчить про все більшу залежність від кредиторів
	Капіталізовані джерела	р. 1495 + р. 1595		
Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел	Власний капітал	р. 1495	≈ 0,6	Характеризує ступінь покриття запасів власними джерелами фінансування
	Капіталізовані джерела	р. 1495 + р. 1595		

Алгоритм визначення типу фінансової стійкості підприємства

Показник	Формула розрахунку	Інформаційне забезпечення (форма №1)
Наявність власних оборотних коштів (Ес)	Власні ресурси – Необоротні активи	р. 1495 – р. 1095
Наявність власних і довгострокових позикових джерел фінансування запасів і витрат (Ет)	Сума власних та довгострокових ресурсів – Необоротні активи	р. 1495 + р. 1595 – р. 1095
Загальна величина основних джерел фінансування запасів і витрат (Ео)	Власні ресурси + Короткострокові кредити банків – Необоротні активи	р. 1495 + р. 1600 – р. 1095
Надлишок (+) або нестача (–) власних оборотних коштів (Δ Ес)	Власні оборотні кошти – Запаси – Поточні біологічні активи	Ес – р.1100 – р. 1110
Надлишок (+) або нестача (–) власних і довгострокових позикових джерел фінансування запасів і витрат (Δ Ет)	Сума власних і довгострокових позикових джерел фінансування запасів і витрат – Запаси – Поточні біологічні активи	Ет – р.1100 – р. 1110
Надлишок (+) або нестача (–) загальної величини основних джерел для формування запасів і витрат (Δ Ео)	Сума основних джерел фінансування запасів і витрат – Запаси – Поточні біологічні активи	Ео – р.1100 – р. 1110
Кредити банків під товарно-матеріальні цінності з урахуванням кредитів під відвантажені товари і частини кредиторської заборгованості, зарахованої банком при кредитуванні (Скк)	Довгострокові + Короткострокові кредити банків + Поточна заборгованість по довгострокових зобов'язаннях	р. 1510 + р. 1600 + р. 1610
Джерела, що послабляють фінансову напруженість (Нф)	Резервний капітал + Поточні зобов'язання – Короткострокові кредити банків – Поточна заборгованість по довгострокових зобов'язаннях – Дебіторська заборгованість	р. 1415 + р.1695 – р. 1600 – р. 1610 – р. 1125 – р. 1130 – р. 1135 – р. 1155
Виробничі запаси (ВЗ)	Виробничі запаси (ВЗ)	р. 1101
Незавершене виробництво (НЗВ)	Незавершене виробництво (НЗВ)	р. 1102
Готова продукція (ГП)	Готова продукція (ГП)	р. 130
Запаси (З)	Запаси (З)	р. 1100
Поточні біологічні активи (БА)	Поточні біологічні активи (БА)	р. 1110
Всі запаси (Зап)	Запаси + Поточні біологічні активи	р. 1100 + р. 1110
Частина короткострокових кредитів і позикових коштів, що беруть участь у формуванні запасів і витрат (Чк)	Довгострокові + Короткострокові кредити банків + Поточна заборгованість по довгострокових зобов'язаннях – Сума основних джерел формування запасів і витрат + Виробничі запаси	Скк – Δ Ео

Характеристика та критерії типів фінансової стійкості

Тип фінансової стійкості	Критерій оцінки	Характеристика
Абсолютна стійкість	$Зап < E_c + C_{кк}$	Характеризується тим, що всі запаси підприємства покриваються власними оборотними коштами, тобто організація не залежить від зовнішніх кредиторів
Нормальна стійкість фінансового стану підприємства, що гарантує його платоспроможність	$Зап = E_c + C_{кк}$	Вартість запасів і витрат покривається сумою власних джерел формування оборотних активів і довготерміновими позиченими джерелами
Нестійкий фінансовий стан, викликаний порушенням платоспроможності, за якого залишається можливість відновлення рівноваги за рахунок поповнення власних коштів	$Зап = E_c + C_{кк} + H_{ф}$	Вартість запасів і витрат не покривається сумою власних джерел формування оборотних активів і довготерміновими та короткотерміновими позиченими джерелами. Нестійкий фінансовий стан пов'язаний з порушенням платоспроможності. У такому разі для відновлення фінансової рівноваги підприємство має поповнити засоби за рахунок додаткового залучення власних коштів або збільшення власних обігових коштів
а) нормальна фінансова нестійкість	$V_3 + ГП \geq Чк;$ $H_3B \leq E_t$	Характерна тенденція до зниження всіх показників діяльності підприємства. Для виходу з такого положення слід здійснювати додаткову емісію або привертати зовнішні інвестиції
б) ненормальна фінансова нестійкість	$V_3 + ГП < Чк;$ $H_3B > E_t$	Характерна для підприємств, які не можуть знайти свою ринкову нішу. У них спостерігається неузгоджена динаміка показників: частина показників має позитивну динаміку, а частина – негативну
Кризовий фінансовий стан, за якого підприємство знаходиться на межі банкрутства	$Зап > E_c + C_{кк} + H_{ф}$	Вартість запасів і витрат не покриваються всіма видами можливих джерел їх забезпечення. Такий стан підприємства характеризується ситуацією, при якій підприємство має кредити і позики, не погашені у строк, а також прострочену кредиторську і дебіторську заборгованість. В цьому випадку можна говорити про те, що підприємство знаходиться на межі банкрутства. У ринковій економіці при неодноразовому повторенні такого положення підприємству загрожує оголошення банкрутства

Коефіцієнти рентабельності підприємства

Коефіцієнт	Формула розрахунку	Інформаційне Забезпечення	Характеристика
1	2	3	4
Коефіцієнти рентабельності капіталу			
Рентабельність усіх активів (капіталу)	Чистий прибуток (збиток)	2 × р. 2350 (2355) ф. 2 (р. 1300пп + р. 1300кп) ф. 1	Показує ефективність використання всього майна підприємства
	Середня вартість активів		
Рентабельність необоротних активів	Чистий прибуток (збиток)	2 × р. 2350 (2355) ф. 2 (р. 1095пп + р. 1095кп) ф. 1	Відображає ефективність використання основних засобів підприємства
	Середньорічна вартість необоротних активів		
Рентабельність власного капіталу	Чистий прибуток (збиток)	2 × р. 2350 (2355) ф. 2 (р. 1495пп + р. 1495кп) ф. 1	Відображає ефективність вкладення власного капіталу
	Середньорічна вартість власних ресурсів		
Рентабельність оборотного капіталу	Чистий прибуток (збиток)	2 × р. 2350 (2355) ф. 2 (р. 1195пп + р. 1195кп) ф. 1	Відображає ефективність використання оборотного капіталу
	Середньорічна вартість оборотного капіталу		
Коефіцієнти рентабельності продажів			
Валова рентабельність реалізованої продукції	Валовий прибуток (збиток)	р. 2090 (2095) ф. 2 р. 2000	Характеризує ефективність діяльності та політики ціноутворення підприємства
	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)		
Операційна рентабельність реалізованої продукції	Прибуток (збиток) від операційної діяльності	р. 2190 (2195) ф. 2 р. 2000	Характеризує операційну ефективність діяльності підприємства (рентабельність після вирахування витрат на виробництво та збут)
	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)		

1	2	3	4
Чиста рентабельність реалізованої продукції	Чистий фінансовий результат	р. 2350 (2355) ф. 2 р. 2000	Відображає співвідношення чистого прибутку та виручки від реалізації продукції
	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)		
Валова рентабельність основної діяльності	Валовий прибуток (збиток)	р.2090 (2095) ф. 2 р.2050 ф. 2	Відображає величину валового прибутку, що отримується з 1 грн витрат на виробництво продукції за основним видом діяльності підприємства
	Собівартість реалізованої продукції		

Таблиця 4.9

Коефіцієнти ліквідності балансу та надійності страхової компанії

8

Показник	Формула розрахунку	Інформаційне забезпечення	Значення нормативу	Характеристика
1	2	3	4	5
Коефіцієнти ліквідності				
Коефіцієнт загальної ліквідності	Оборотні активи	р. 1195 ф. 1	> 2,0	Найбільш узагальнюючий показник, що відображає достатність у СК оборотних коштів, що можуть бути використані для погашення короткострокових зобов'язань, у тому числі страхових
	Поточні зобов'язання + + Резерв збитків + РНП + + Резерв довгострокових зобов'язань / n*	(р. 1695 + р. 1532 + + р. 1533 + + р. 1531 / n) ф. 1		
Коефіцієнт миттєвої ліквідності	Грошові кошти, їх еквіваленти та поточні фінансові інвестиції	(р. 1160 + р. 1165) ф. 1	≥ 1,0	Характеризує достатність високоліквідних активів страховика для виконання своїх зобов'язань, у тому числі короткострокових страхових зобов'язань, у найкоротшій строк
	Поточні зобов'язання + + Резерв збитків + РНП + + Резерв довгострокових зобов'язань / n	(р. 1695 + р. 1532 + + р. 1533 + + р. 1531 / n) ф. 1		

Закінчення табл. 4.9

1		2	3	4	5
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Грошові кошти, їх еквіваленти	р. 1165 ф. 1	$\geq 0,5$	Характеризує достатність абсолютно ліквідних активів страховика для виконання своїх зобов'язань, у тому числі короткострокових страхових зобов'язань, у найкоротший строк	
	+ Поточні зобов'язання + Резерв збитків + РНП + Резерв довгострокових зобов'язань / n	(р. 1695 + р. 1532 + р. 1533 + р. 1531 / n) ф. 1			
Коефіцієнти платоспроможності					
Коефіцієнт поточної платоспроможності	Страхові платежі	(р. 10 + р. 80) д. 2	$> 1,0$	Характеризує достатність надходжень страхових премій для покриття витрат на ведення справи та страхових виплат. Відповідність нормативу свідчить про стабільне функціонування страхової компанії	
	Страхові виплати + Витрати на ведення справи	(р. 240 + 300 + р. 310 + р. 320 + р. 330 + р. 370 + \sum (р. 340 ÷ р. 360) д.2			
Коефіцієнт покриття страхових резервів активами	Довгострокові та поточні інвестиції + Гроші та їх еквіваленти + Частка перестраховика у страхових резервах	(р. 1015+ р. 1030 + р. 1035 + р. 1160 + р. 1165 + р. 1180) ф. 1	$\geq 1,0$	Характеризує ступінь покриття страхових резервів активами, за рахунок яких забезпечується виконання страховою компанією своїх страхових зобов'язань	
	Страхові резерви	р. 1530 ф. 1			
Для страхових компаній, що здійснюють страхування інше, ніж страхування життя	Рівень виплат (простий коефіцієнт збитковості)	Страхові виплати	р. 240 д. 2	0,2 – 0,75	Характеризує рівень виплат, що припадає на одну гривню зібраних страхових платежів
		Страхові платежі	р. 010 д. 2		
	Комбінований коефіцієнт збитковості	Чисті страхові виплати + Зміна чистого резерву збитків + Витрати на ведення справи	(р. 240 – р. 150 + \sum (р. 260 ÷ р. 280) + р. 290 + р. 300 + р. 310 + р. 320 + р. 330 + р. 370 + \sum (р. 340 ÷ р. 360) д. 2 +(р. 1532кп – р. 1182кп - р. 1532пп + р. 1182пп) ф. 1	$< 1,0$	Визначає співвідношення витрат на ведення справи та понесених збитків за вирахуванням частки перестраховика до чистих зароблених страхових платежів
		Чисті зароблені страхові платежі	(р. 070) д.2		

Примітка*: n – середньозважений строк (у роках), що залишився до закінчення дії довгострокових договорів страхування

Послідовність визначення рівня платоспроможності страхової компанії

Показник	Формула розрахунку	Інформаційне забезпечення	Характеристика
1	2	3	4
Фактичний запас платоспроможності (нетто-активи), ФЗ	ФЗ = загальна сума активів – – сума нематеріальних активів – – загальна сума зобов'язань, у тому числі страхових	ФЗ = (р. 1300 – р. 1000 – – р. 1595 – р. 1695 – – р. 1700)) ф. 1	Фактичний запас платоспроможності страховика має перевищувати розрахунковий нормативний запас платоспроможності
Нормативний запас платоспроможності для СК, які здійснюють <i>страхування життя</i> НЗж	НЗж = загальна величина резерву довгострокових зобов'язань x 0,05	НЗж = 0,05 × р. 030 розділ 2 д. 4	
Нормативний запас платоспроможності для СК, які здійснюють <i>види страхування, інші, ніж страхування життя</i> , – більша із двох визначених величин НЗр	Більша із двох визначених величин:		–
	НЗр1 = (сума страхових премій за попередні 12 місяців – 0,5 x сума страхових премій, належних перестраховикам) x 0,18	НЗр1 = (р. 010 – 0,5 × × р. 020) × 0,18) д. 2	
	НЗр2 = (Сума здійснених виплат за попередні 12 місяців – 0,5 x сума виплат, компенсованих перестраховиками) x 0,26	НЗр2 = (р. 100 – 0,5 × × р. 110) × 0,18) розділ 3 та розділ 4 д. 4	
Рівень платоспроможності страховика, Рпс	Рпс = співвідношення фактичного та нормативного запасів платоспроможності	ФЗ	За умови Рпс ≥ 1,1 страхова компанія вважається платоспроможною
		НЗ	

Коефіцієнти фінансової стійкості та ефективності діяльності

Показник	Формула розрахунку	Інформаційне забезпечення	Значення нормативу	Характеристика
1	2	3	4	5
Коефіцієнти фінансової стійкості (достатності капіталу)				
Рівень власного капіталу	Власний капітал	р. 1495 ф. 1	$\geq 0,25$ для страхування, іншого, ніж страхування життя $\geq 0,04$ для страхування життя	Характеризує структуру джерел формування фінансових ресурсів і показує, наскільки забезпечені активи страховика власним капіталом
	Сукупні активи	р. 1900 ф. 1		
Рівень страхових резервів	Страхові резерви	р. 1530 ф. 1	$< 3,5$ для страхування, іншого, ніж страхування життя < 20 для страхування життя	Характеризує співвідношення страхових резервів із власним капіталом: обсяг прийнятих страхових зобов'язань СК не повинен перевищувати 3,5-кратного розміру власного капіталу для страхування, іншого, ніж страхування життя, та 20-кратного розміру власного капіталу – для страхування життя
	Власний капітал	р.1495 ф.1		
Рівень перманентного капіталу	Власний капітал + Довгострокові зобов'язання, у тому числі страхові Усього пасивів	(р. 1495 + + р. 1595) ф. 1 р. 1900 ф. 1	$\geq 0,9$	Характеризує частку довгострокового капіталу в пасивах СК і свідчить про фінансові можливості компанії у довгостроковій перспективі
Коефіцієнти ефективності та збалансованості діяльності				
Темп зростання страхових премій	Страхові премії поточного року	(р. 010 + р. 080)кп д. 2	0,67 – 1,33	Різде збільшення темпів зростання страхових премій означає збільшення ризику неплатоспроможності, що потребує більшої величини власного капіталу. Значне зменшення обсягів страхових премій може свідчити про порушення збалансованості страхової діяльності
	Страхові премії попереднього року	(р. 010 + р. 080)пп д. 2		

1	2	3	4	5
Коефіцієнт перестраховування страхових ризиків	Страхові премії, що належать перестраховикам	(р. 20 + р. 90) д. 2	0,05 – 0,5	Характеризує залежність здатності СК виконати страхові зобов'язання від надійності партнерів з перестраховування. Значення нижче наведеної межі свідчить про відсутність зв'язку результатів страхової діяльності від надійності перестраховиків, а значення вище – на високу залежність від партнерів з перестраховування
	Страхові премії	(р. 10 + р. 80) д. 2		
	Частка перестраховика у страхових резервах	р. 1180 ф. 1		
	Страхові резерви	р. 1530 ф. 1		
Коефіцієнт співвідношення обсягу власного і статутного капіталів	Власний капітал	р. 1495 ф. 1	≥ 1,0	Перевищення власного капіталу над статутним характеризує можливість СК здійснювати виплати дивідендів, реінвестувати капітал та ін., інше свідчить про непокриті збитки або заборгованість засновників зі сплати статутного капіталу
	Статутний капітал	р. 1400 ф. 1		
Рівень інвестованого капіталу	Інвестиційні активи	∑ р.(1015, 1030, 1035, 1120, 1160, 1167) ф. 1 (р. 1530 + р. 1495) ф. 1	–	Характеризує частку власного капіталу і страхових резервів вкладених в інвестиційні активи. По коливаннях в динаміці значень коефіцієнта можна судити про зміни в інвестиційній політиці СК
	Власний капітал + страхові резерви			
Рентабельність інвестиційної діяльності	Прибуток від фінансової діяльності	$2 \times (\sum (р. 2200 \div \div р. 2240) - \sum (р. 2250 \div \div р. 2270))$ ф. 2	≥ 0,05	Характеризує обсяг прибутку від фінансової діяльності, що отримала СК на одну гривню інвестиційних активів
	Середньорічна вартість інвестиційних активів	$(\sum р.(1015, 1030, 1035, 1120, 1160, 1167)пп + \sum р.(1015, 1030, 1035, 1120, 1160, 1167)кп)$ ф. 1		

1	2	3	4	5
Рентабельність продажів страхових послуг	Фінансовий результат від операційної діяльності Страхові внески	р. 410 д. 1 (р. 010 + + р. 080) д. 2	$\geq 0,02$	Характеризує обсяг прибутку від страхових операцій, що отримала СК на одну гривню страхових внесків
Рентабельність страхової діяльності (страхових операцій)	Фінансовий результат від операційної діяльності Страхові виплати + + Витрати на ведення справи	р. 410 д. 1 (\sum р. (240, 300, 310, 320, 330, 370 + \sum (р. 340 ÷ ÷ р. 360) д.2	$\geq 0,03$	Характеризує обсяг прибутку від страхових операцій, що отримала СК на одну гривню собівартості страхових послуг
Рентабельність власного капіталу	Чистий прибуток Середньорічний обсяг власного капіталу	2 × р. 2350 (2355) ф. 2 (р. 1495пп + + р. 1495кп) ф. 1	$\geq 0,03$	Характеризує рівень чистого прибутку, що отримала СК з однієї гривні власного капіталу
Рентабельність активів	Чистий прибуток Середньорічний обсяг активів	2 × р. 2350 (2355) ф. 2 (р.1300пп + + р.1300кп) ф. 1	$\geq 0,02$	Характеризує рівень чистого прибутку, що припадає на одну гривню активів

94

Таблиця 4.12

Послідовність розрахунку показників тестів раннього попередження

Показник	Формула розрахунку	Інформаційне забезпечення	Зміст
1	2	3	4
Показник дебіторської заборгованості, ПДЗ	100 % × Дебіторська заборгованість Капітал	100 % × (\sum р. (1040, 1045, 1125, 1130, 1135, 1140, 1145, 155)) ф. 1 (р. 1300 – р. 1000 – р. 1595 – – р. 1695 – р. 1700) ф. 1	Дебіторська заборгованість – всі види дебіторської заборгованості відповідно до балансу. Капітал, чистий капітал – активи по балансу за вирахуванням нематеріальних активів та зобов'язань по балансу

Продовження табл. 4.12

1	2	3	4
Показник ліквідності активів, ПЛА	100 % × Високоліквідні активи Зобов'язання	100 % × (р. 1166 + р. 1167) ф. 1 (р. 1595 + р. 1695 + р. 1700) ф. 1	Високоліквідні активи – грошові кошти та їх еквіваленти
Показник ризику страхування, ПРС	100 % × Сума чистих премій за всіма полісами Капітал	Життя: 100 % × (р. 080 – р. 090) д. 2 (р. 1300 – р. 1000 – р. 1595 – – р. 1695 – р. 1700) ф. 1	Сума чистих премій – валовий обсяг зібраних премій за вирахуванням частки, належної перестраховикам
		Не життя: 100 % × (р. 010 – р. 020) д. 2 р. 1300 – р. 1000 – р. 1595 – – р. 1695 – р. 1700) ф. 1	
Зворотний показник платоспроможності (ЗПП)	100 % × Загальна сума зобов'язань	100 % × ∑ р. 1595, 1695, 1700) ф. 1 (р. 1300 – р. 1000 – р. 1595 – – р. 1695 – р. 1700) ф. 1	Загальна сума зобов'язань, зобов'язання – зобов'язання по балансу
	Капітал		
Показник доходності (ПД)	100 % × Чистий прибуток (збиток)	100 % × р. 470 (або 480) д. 2	Чистий прибуток (збиток) – чистий прибуток або збиток відповідно до звіту
	Капітал	(р. 1300 – р. 1000 – р. 1595 – – р. 1695 – р. 1700) ф. 1	
Показник обсягу страхування (андер-рейтингу) (ПА)	100 % × Виплати і витрати	Не життя: 100 % × (∑ р. (240 + 320 + 330) д. 2 + + (р. 070кп – р. 070пп) Р3 д. 4 + + (р. 070кп – р. 070пп) Р4 д. 4) (р. 070) д. 2	Виплати і витрати – страхові виплати та відшкодування, а також витрати, пов'язані з врегулюванням страхових випадків, збільшені на суму резервів збитків на кінець звітної періоду та зменшені на суму резервів збитків на його початок
	Сума чистих зароблених премій		
Показник змін у капіталі (ПЗК, %)	Капітал на кінець поточного року	100 × (р. 1300 – р. 1000 – р. 1595 – р. 1695 – р. 1700)кп. ф. 1 – 100 (р. 1300 – р. 1000 – р. 1595 – – р. 1695 – р. 1700)пп ф. 1	Швидкість змін у капіталі показує зміни у здатності страхової компанії поглинати ризику діяльності за рахунок власних коштів
	Капітал на кінець попереднього року		
Показник змін у сумі чистих премій за всіма полісами (ПЗЧП, %)	100 % × Сума чистих премій за поточний рік	Життя: 100 × (р. 080 – р. 090)кп д. 2 –100 (р. 080 – р. 090)пп д. 2	Різне збільшення темпів зростання страхових премій означає зростання зобов'язань страхової компанії, що потребує зростання власного капіталу
	Сума чистих премій за попередній рік		

Закінчення табл. 4.12

1	2	3	4
		Не життя: $\frac{100 \times (\text{р. 010} - \text{р. 020})_{\text{кп д.2}}}{\text{р. 010} - \text{р. 020})_{\text{пп. д. 2}}} - 100$	Зниження обсягів страхових премій може свідчити про негативні тенденції та зростання ризиків страхової діяльності
Показник незалежності від перестраховання (ПНП)	100 % × Чиста сума премій за всіма полісами	Життя: $\frac{100 \% \times (\text{р. 080} - \text{р. 090})_{\text{д. 2}}}{\text{р. 080}_{\text{д. 2}}}$	Вказує на частку страхових зобов'язань, які залишаються на власному утриманні страхової компанії, від загальної суми прийнятих страхових зобов'язань за договорами страхування
	Валова сума премій за всіма полісами	Не життя: $\frac{100 \% \times (\text{р. 010} - \text{р. 020})_{\text{д.2}}}{\text{р. 010}_{\text{д. 2}}}$	
Показник відношення чистих страхових резервів до капіталу (ПВРК)	100 % × Чисті страхові резерви	100 % × (р. 1530 – р. 1180) ф. 1	Чисті страхові резерви – страхові резерви за вирахуванням частки перестраховиків у страхових резервах
	Капітал	(р. 1300 – р. 1000 – р. 1595 – р. 1695 – р. 1700) ф. 1	
Показник доходності інвестицій (ПДІ)	100 % × Прибуток від фінансової діяльності	200 × (р. 211 + р. 212 + р. 213 + р. 214 + р. 220 – р. 380).д. 2	Прибуток від фінансової діяльності – дохід від участі в капіталі та інші фінансові доходи за вирахуванням витрат від участі в капіталі та інших фінансових витрат; середній обсяг фінансових інвестицій – сума довгострокових фінансових інвестицій, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств, та інших фінансових інвестицій та поточних фінансових інвестицій на початок і кінець звітного періоду, поділена на два
	Середній обсяг фінансових інвестицій	$\sum \text{р. (1030 + 1035 + 1160)}_{\text{пп ф. 1}} + \sum \text{р. (1030 + 1035 + 1160)}_{\text{кп ф. 1}}$	

3. База практики – кредитна спілка

Провести аналіз фінансового стану кредитної спілки за групами показників, розрахунок яких подано в табл. 4.14 – 4.23.

Оцінювання фінансового стану КС має базуватися на таких формах спеціальної звітності: додаток 2 "Звітні дані про фінансову діяльність кредитної спілки" (д. 2), додаток 3 "Звітні дані про склад активів та пасивів кредитної спілки" (д. 3), додаток 4 "Звітні дані про доходи та витрати кредитної спілки" (д. 4) та додаток 5 "Розрахунок необхідної суми резерву забезпечення покриття втрат від неповернених кредитів" (д. 5) до Порядку складання та подання звітності кредитними спілками та об'єднаними кредитними спілками до Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України [39].

4. База практики – недержавний пенсійний фонд

Провести аналіз фінансового стану НПФ за групами показників, розрахунок яких подано в табл. 4.24 – 4.26.

Оцінювання фінансового стану НПФ має базуватися на таких формах спеціальної звітності: НПФ-2 "Звіт про склад, структуру та чисту вартість активів НПФ", НПФ-3 "Звіт про зміну чистої вартості пенсійних активів НПФ", НПФ-4 "Звітні дані персоніфікованого обліку учасників НПФ", НПФ-9 "Інформація щодо зміни чистої вартості одиниці пенсійних внесків" [33].

5. База практики – банківська установа.

Провести аналіз фінансового стану банку за групами показників:

1. Аналіз дотримання банком економічних нормативів діяльності, встановлених НБУ (табл. 4.27 – значення нормативів наводяться у поточній фінансовій звітності як примітка "Окремі показники діяльності банку").

2. Аналіз достатності банківського капіталу або фінансової стійкості (табл. 4.28).

3. Аналіз ділової активності банку (табл. 4.29).

4. Аналіз ліквідності банку (табл. 4.30).

5. Аналіз рентабельності банку (4.31).

Структура звіту з переддипломної практики

Звіт з переддипломної практики має таку структуру:

Титульний аркуш

Зміст

Вступ

Основна частина

1. Характеристика діяльності фінансової установи (підприємства) із зазначенням форми власності, напрямів діяльності з їх коротким описом та перелік одержаних ліцензій на діяльність, що підлягає ліцензуванню.

Загальна оцінка показників тестів раннього попередження*

Показник	Не життя		Життя	
	Шкала	Коефіцієнт	Шкала	Коефіцієнт
1	2	3	4	5
Показник дебіторської заборгованості, ПДЗ	1. $0 \leq \text{ПДЗ} < 50$ 2. $50 \leq \text{ПДЗ} < 75$ 3. $75 \leq \text{ПДЗ} < 100$ 4. $100 \leq \text{ПДЗ}$	0,04	1. $0 \leq \text{ПДЗ} < 50$ 2. $50 \leq \text{ПДЗ} < 75$ 3. $75 \leq \text{ПДЗ} < 100$ 4. $100 \leq \text{ПДЗ}$	0,05
Показник ліквідності активів, ПЛА	1. $95 \leq \text{ПЛА}$ 2. $80 \leq \text{ПЛА} < 95$ 3. $65 \leq \text{ПЛА} < 80$ 4. $\text{ПЛА} < 65$	0,10	1. $60 \leq \text{ПЛА}$ 2. $50 \leq \text{ПЛА} < 60$ 3. $40 \leq \text{ПЛА} < 50$ 4. $\text{ПЛА} < 40$	0,125
Показник ризику страхування, ПРС	1. $\text{ПРС} \leq 100$ 2. $100 < \text{ПРС} \leq 200$ 3. $200 < \text{ПРС} \leq 300$ 4. $300 < \text{ПРС}$	0,06	1. $\text{ПРС} \leq 300$ 2. $300 < \text{ПРС} \leq 400$ 3. $500 < \text{ПРС} \leq 500$ 4. $500 < \text{ПРС}$	0,075
Зворотний показник платоспроможності (ЗПП)	1. $0 < \text{ЗПП} \leq 20$ 2. $20 < \text{ЗПП} \leq 50$ 3. $50 < \text{ЗПП} \leq 75$ 4. $75 < \text{ЗПП}$	0,18	1. $0 < \text{ЗПП} \leq 20$ 2. $20 < \text{ЗПП} \leq 50$ 3. $50 < \text{ЗПП} \leq 75$ 4. $75 < \text{ЗПП}$	0,225
Показник дохідності (ПД)	1. $50 < \text{ПД}$ 2. $25 < \text{ПД} \leq 50$ 3. $0 \leq \text{ПД} \leq 25$ 4. $\text{ПД} < 0$	0,06	1. $50 < \text{ПД}$ 2. $25 < \text{ПД} \leq 50$ 3. $0 \leq \text{ПД} \leq 25$ 4. $\text{ПД} < 0$	0,075
Показник обсягу страхування (андеррайтингу) (ПА)	1. $\text{ПА} \leq 50$ 2. $50 < \text{ПА} \leq 100$ 3. $100 < \text{ПА} \leq 110$ 4. $110 < \text{ПА}$	0,06	–	–

1	2	3	4	5
Показник змін у капіталі (ПЗК)	1. $10 < \text{ПЗК}$ 2. $5 < \text{ПЗК} \leq 10$ 3. $0 < \text{ПЗК} \leq 5$ 4. $\text{ПЗК} \leq 0$	0,06	1. $10 < \text{ПЗК}$ 2. $5 < \text{ПЗК} \leq 10$ 3. $0 < \text{ПЗК} \leq 5$ 4. $\text{ПЗК} \leq 0$	0,075
Показник змін у сумі чистих премій за всіма полісами (ПЗЧП)	1. $40 \leq \text{ПЗЧП}$ 2. $33 \leq \text{ПЗЧП} < 40$ 3. $10 \leq \text{ПЗЧП} < 33$ 4. $\text{ПЗЧП} < 10$	0,06	1. $40 \leq \text{ПЗЧП}$ 2. $33 \leq \text{ПЗЧП} < 40$ 3. $10 \leq \text{ПЗЧП} < 33$ 4. $\text{ПЗЧП} < 10$	0,075
Показник незалежності від перестраховування (ПНП)	1. $50 \leq \text{ПЗП}$ 2. $40 \leq \text{ПЗП} < 50$ 3. $30 \leq \text{ПЗП} < 40$ 4. $\text{ПЗП} < 30$	0,18	1. $80 \leq \text{ПЗП}$ 2. $65 \leq \text{ПЗП} < 80$ 3. $50 \leq \text{ПЗП} < 65$ 4. $\text{ПЗП} < 50$	0,225
Показник відношення чистих страхових резервів до капіталу (ПВРК)	1. $0 < \text{ПВРК} \leq 50$ 2. $50 < \text{ПВРК} \leq 75$ 3. $75 < \text{ПВРК} \leq 100$ 4. $100 < \text{ПВРК}$	0,16	–	–
Показник дохідності інвестицій (ПДІ)	1. $10 \leq \text{ПДІ}$ 2. $5 \leq \text{ПДІ} < 10$ 3. $0 \leq \text{ПДІ} < 5$ 4. $\text{ПДІ} < 0$	0,04	1. $30 \leq \text{ПДІ}$ 2. $10 \leq \text{ПДІ} < 30$ 3. $5 \leq \text{ПДІ} < 10$ 4. $\text{ПДІ} < 5$	0,075

Примітка*: фактична оцінка кожного показника визначається шляхом порівняння розрахованого значення показника з відповідною шкалою значень; загальна оцінка визначається як сума фактичних оцінок по окремих показниках, помножених на відповідні коефіцієнти; рівень фінансової стійкості страховика визначається залежно від розрахованої оцінки у такий спосіб: "оцінка 1" (стійкий рівень) – фінансові показники знаходяться на високому рівні; "оцінка 2" (задовільний рівень) – відсутні серйозні проблеми, фінансові показники знаходяться на середньому рівні; "оцінка 3" (граничний рівень) – фінансовий стан викликає побоювання, фінансові показники знаходяться на рівні значно нижчому за середній; "оцінка 4" (незадовільний рівень) – вважається неприпустимим, фінансовий стан є нестабільним.

Коефіцієнти фінансової стійкості кредитної спілки

Коефіцієнт	Формула розрахунку	Інформаційне забезпечення	Характеристика
Коефіцієнт фінансової стабільності	Власний капітал	р. 1495 ф. 1	Чим більше значення коефіцієнта, тим все більше КС працює за рахунок власних джерел
	Залучений капітал	р. (1900 – 1495) ф. 1	
Коефіцієнт фінансової залежності	Власний капітал	р. 1495 ф. 1	Характеризує частку власного капіталу в його загальному обсязі
	Загальний обсяг капіталу	р. 1990 ф. 1	

Коефіцієнти ділової активності кредитної спілки

Коефіцієнт	Формула розрахунку	Інформаційне забезпечення	Характеристика
Коефіцієнт оборотності активів	Загальна сума наданих за рік кредитів	2 × (р. 010 гр. 4 + р. 030 гр. 4) д. 2 (р. 1300пп + р. 1300кп) ф. 1	Характеризує обсяг кредитів, що надає КС, виходячи з наявності у неї окремої кількості активів. Чим більше значення коефіцієнта, тим ефективніше КС використовує свої ресурси. Доцільно аналізувати одночасно з показниками рентабельності
	Середня вартість загальних активів		
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Загальна сума наданих за рік кредитів	2 × (р. 010 гр. 4 + р. 030 гр. 4) д. 2 (р. (1125 + 1130 + 1135 + 1155)пп + (1125 + 1130 + 1135 + 1155)кп) ф.1	Чим більше значення коефіцієнта, тим менший ризик неоподержання КС наданих кредитів, чим менше – тим більше неплатежів за договорами кредиту
	Середньорічна величина дебіторської заборгованості		
Коефіцієнт оборотності коштів	Загальна сума наданих за рік кредитів	2 × (р. 010 гр. 4 + р. 030 гр. 4) д. 2 р. (1195пп + 1195кп) ф. 1	Зниження значення коефіцієнта свідчить про зменшення обсягів кредитування, проблеми з поверненням кредитів або неефективність залучення коштів від членів кредитної спілки
	Середньорічна величина оборотних коштів		

Коефіцієнти ділової активності кредитної спілки

Коефіцієнт	Формула розрахунку	Інформаційне забезпечення	Характеристика
Рентабельність активів, %	Нерозподілений дохід	$2 \times \text{р. (2350 - 2355) ф. 2} \times 100$ (р. 1300пп + р. 1300кп) ф. 1	Характеризує рівень прибутковості використання активів; показує скільки одиниць прибутку припадає на одиницю активів
	Середня вартість загальних активів		
Рентабельність власного капіталу, %	Нерозподілений дохід	$2 \times \text{р. (2350 - 2355) ф. 2} \times 100$ (р. 1495пп + р. 1495кп) ф. 1	Характеризує рівень прибутковості власного капіталу; показує скільки одиниць прибутку припадає на одиницю власного капіталу
	Середня вартість власного капіталу		
Чистий процентний дохід, грошових одиниць	Різниця між процентними доходами і процентними витратами	(р. 090 – р. 180) д. 4	Характеризує суму коштів, за рахунок яких КС покриває операційні витрати, формує резервний капітал та може використати для нарахування доходу на пайові внески членів спілки
Чиста процентна маржа, %	Чистий процентний дохід	$2 \times (\text{р. 90} - \text{р. 180}) \text{ д. 4} \times 100$ (р. 1300пп + р. 1300кп) ф. 1	Чим більше значення коефіцієнта, тим вища ефективність вкладення коштів та раціональність їх використання КС
	Середня вартість активів		
Чистий спред, %	Різниця між середньозваженими процентами за продуктивними активами та пасивами, на які нараховуються проценти	$[(2 \times \text{р. 90 д. 4} \times 100) / (\text{р. 070пп} + \text{р. 070кп). д 3}] - [(2 \times \text{р. 180 д. 4} \times 100) / (\text{р. (120пп} + 140)\text{пп р. (120} + \text{р. 140)кп д. 2}]$	Характеризує ефективність КС як посередника між вкладниками та позичальниками

Групування активів кредитної спілки за ступенем ризику

№ рядка	Стаття активу	Інформаційне забезпечення розрахунку
1	2	3
I група активів із ступенем ризику 0 %		
1	Державні цінні папери	р. 065 гр. 6 д. 2
2	Грошові кошти готівкою та на поточних рахунках у банках	р. 1165 ф. 1
3	Усього I група активів, зважена за ступенем ризику	(р. 1 + р. 2) табл. × 0,0
II група активів із ступенем ризику 20 %		
4	Грошові кошти на вкладних (депозитних) рахунках у банках	р. 061 гр. 6 д. 2
5	Внески (вклади) на депозитні рахунки в об'єднаній кредитній спілці	р. 062 гр. 6 д. 2
6	Усього II група активів, зважена за ступенем ризику	(р. 4 + р. 5) табл. × 0,2
III група активів із ступенем ризику 50 %		
7	Внески до капіталу кооперативного банку	р. 063 гр. 6 д. 2
8	Внески до капіталу об'єднаної кредитної спілки	р. 064 гр. 6 д. 2
9	Грошові кошти, внесені на зворотній основі до спільних фінансових фондів асоціацій КС	р. 220 д. 4
10	Залишкова вартість основних засобів, нематеріальних активів та інших необоротних активів	[р. 080 (гр. 14 – гр. 15) + р. 260 (гр. 14 – гр. 15)] ф. 5
11	Капітальні інвестиції	р. 340 гр. 3 ф. 5
12	Внески до капіталу бюро кредитних історій	р. 066 гр. 6 д. 2
13	Усього III група активів, зважена за ступенем ризику	∑ (р. 7 ÷ р. 12) табл. × 0,5
IV група активів із ступенем ризику 100 %		
14	Кредити, надані членам кредитної спілки (крім неповернених та безнадійних кредитів)	(р. 010 гр. 6 д. 2 – (р. 020 + р. 060) гр. Усього д. 5
15	Кредити, надані кредитним спілкам	р. 030 гр. 6 д. 2
16	Інша дебіторська заборгованість:	р. 1155 ф.1
17	Усього IV група активів, зважена за ступенем ризику	∑ (р. 14 ÷ р. 16) табл. × 1,0
V група активів із ступенем ризику 150 %		
18	Кредити, визнані неповерненими або безнадійними	(р. 020 + р. 060) гр. Усього д. 5

Закінчення табл. 4.17

1	2	3
19	Усього V група активів, зважена за ступенем ризику 150 %	р. 17 табл. х 1,5
20	Усього активів, зважених за ступенем ризику	(р. 3 + р. 6 + р. 13 + р. 17 + р. 19) табл.
21	Сума залишку зобов'язань членів КС перед третіми особами, за якими КС виступає поручителем (зважується за ступенем ризику 100 %)	р. 350 гр. 4 д. 3 × 1,0

Таблиця 4.18

Групування активів та пасивів кредитної спілки для визначення короткострокової ліквідності

№ рядк а	Стаття	Інформаційне забезпечення розрахунку
Ліквідні активи		
1	Грошові кошти готівкою та на поточних рахунках у банках	р. 1165 ф. 1
2	Грошові кошти на вкладних (депозитних) рахунках у банках	р. 061 гр. 6 д. 2
3	Внески (вклади) на депозитні рахунки в об'єднаній кредитній спілці	р. 062 гр. 6 д. 2
4	Державні цінні папери	р. 065 гр. 6 д. 2
5	Кредити, надані членам кредитної спілки	(р. 011 + р. 012) гр. 6 д. 2
6	Кредити, надані кредитним спілкам	р. 030 гр. 6 д. 2
7	Грошові кошти, внесені на зворотній основі до спільних фінансових фондів асоціацій кредитних спілок	р. 220 д. 4
8	Грошові кошти, внесені в об'єднану КС у рамках програми підтримки ліквідності	р. 064 гр. 6 д. 2
9	Усього ліквідних активів з початковим терміном погашення до одного року	Σ (р. 1 ÷ р. 8) табл.
Короткострокові зобов'язання		
10	Кредити, одержані від банків	р. 1433 гр. 6 д. 2
11	Кредити, одержані від кредитних спілок	(р. 1411 + р. 1412) гр. 6 д. 2
12	Внески (вклади) членів КС на депозитні рахунки	Σ (р. 121 ÷ р. 123) гр. 6 д. 2
13	Інші зобов'язання	р. 1434 гр. 6 д. 2
14	Усього короткострокових зобов'язань з початковим терміном погашення до одного року	Σ (р. 10 ÷ р. 13) табл.

Нормативи достатності капіталу та платоспроможності кредитної спілки

Назва нормативу	Формула розрахунку	Інформаційне забезпечення	Значення нормативу	Характеристика
1	2	3	4	5
Достатність капіталу	Власний капітал	р. 1495 ф. 1	≥ 0,1	Капітал кредитної спілки не може бути меншим, ніж 10 % від суми її загальних зобов'язань. Контроль за дотриманням цього нормативу здійснюється щоденно на початок робочого дня
	Загальні зобов'язання	р. (1900 – 1495) ф. 1		
Коефіцієнт платоспроможності	Регулятивний капітал (власні кошти)	р. 1495 ф. 1 (р. 20 + р. 21) табл. 4.17	За <i>групами</i> режимів регулювання КС: 1: ≥ 0,08; 2: ≥ 0,07; 3: не застосовується; для об'єднання КС: ≥ 0,08	Характеризує здатність КС розрахуватися за своїми зобов'язаннями. Встановлюється для мінімізації ризиків
	Сумарні активи та сума залишку зобов'язань членів кредитної спілки перед третіми особами, за якими кредитна спілка виступає поручителем, зважені за ступенем ризику			
Формування резервного капіталу	Резервний капітал	р. 1415 ф. 1	≥ 0,15	Резервний капітал КС формується за графіком, передбаченим у положенні [36], до моменту досягнення ним не менше як 15 % від суми активів, зважених на ризик КС
	Сумарні активи, зважені на ризик КС	р. 20 табл. 4.17		

1	2	3	4	5
Мінімальний нормативний розмір резервного капіталу	Резервний капітал	100 × р. 1415 ф. 1	У разі відсутності у КС внесків членів кредитної спілки на депозитні рахунки: з 31.03.2016 р.– 3 % від зобов'язань КС; у разі наявності у кредитної спілки внесків членів КС на депозитні рахунки: з 01.04.2016 р. до 30.06.2016 р. – 3 % від суми зобов'язань КС; з 30.06.2016 р. – 5 % від суми зобов'язань КС; 10 % від суми зобов'язань кредитної спілки, якщо така кредитна спілка не є учасником об'єднаної кредитної спілки	
	Зобов'язання	р. (1900 – 1495 – 1520 – 1525 – 1660 – 1665) ф. 1		

Таблиця 4.20

Норматив якості активів кредитної спілки

Назва нормативу	Формула розрахунку	Інформаційне забезпечення	Значення нормативу	Характеристика
Співвідношення загальної суми заборгованості за простроченими, неповерненими та безнадійними кредитами, не перекритої сформованим резервом забезпечення покриття втрат від неповернених позичок, та загальної суми заборгованості за наданими кредитами	(Заборгованість за простроченими та неповерненими кредитами – резерв за простроченими та неповерненими кредитами) + (заборгованість за безнадійними кредитами – резерв за безнадійними кредитами)	((р. 20 – р. 40) + (р. 60 – р. 80)) гр. Усього д. 5	За <i>групами</i> режимів регулювання КС: 1: ≤ 0,08; 2: ≤ 0,10; 3: ≤ 0,12;	Характеризує рівень прострочених, пролонгованих, неповернених та безнадійних кредитів, за якими не сформовано резерв забезпечення покриття втрат, в обсязі кредитів, наданих членам КС
	Надані кредити	р. 10 гр. 6 д. 2		

Нормативи ризиковості операцій кредитної спілки

Назва нормативу	Джерело інформації	Значення нормативу	Характеристика
Співвідношення розміру кредиту, наданого одному члену КС, та капіталу КС (норматив максимального виданого кредиту)	Розраховується КС відповідно до [36]. Контроль за дотриманням цього нормативу здійснюється щоденно на початок робочого дня	$\leq 0,2$ капіталу КС	Встановлюються для мінімізації ризиків діяльності кредитної спілки відповідно до вимог [36]
Співвідношення загальної суми заборгованості за кредитами, пов'язаними з великими ризиками, та загального кредитного портфеля КС (норматив великих ризиків)		$\leq 0,8$ загального кредитного портфеля КС	
Співвідношення розміру зобов'язань КС перед одним своїм членом та загальних зобов'язань КС (норматив зобов'язання перед членом КС)		$\leq 0,10$ вартості загальних зобов'язань КС	
Співвідношення розміру залишку за наданими кредитами одного члена КС та капіталу КС (норматив максимального залишку наданого кредиту)	Розраховується кредитною спілкою відповідно до [36]. Контроль за дотриманням цього нормативу здійснюється на дату надання кредиту	$\leq 0,25$ капіталу КС; $\leq 0,30$ капіталу об'єднаної КС	
Співвідношення загальної суми залучених на договірних умовах кредитів банків, об'єднаної КС, грошових коштів інших установ і організацій та вартості загальних зобов'язань і капіталу КС (норматив залучення коштів у юридичних осіб)	Розраховується кредитною спілкою відповідно до [36]. Контроль за дотриманням цього нормативу здійснюється момент залучення коштів у юридичних осіб	$\leq 0,50$ вартості загальних зобов'язань і капіталу КС;	

Таблиця 4.22

Нормативи прибутковості діяльності кредитної спілки

Назва нормативу	Формула розрахунку	Інформаційне забезпечення	Значення нормативу	Характеристика
Прибутковість діяльності	Нерозподілений дохід попереднього періоду + доходи звітного періоду	р. 110 гр. 3 д. 2 + + р. 120 д. 4	≥ 1,0	Законодавство України визначає, що КС – це неприбуткова організація. Але статус неприбуткової організації не надає КС права здійснювати збиткову діяльність, витрачаючи власні кошти членів спілки. Норматив прибутковості вимагає від КС постійного контролю за відсутністю поточного збитку
	Витрати звітного періоду + дохід звітного періоду, спрямований на формування резервного капіталу та розподілений на пайові внески	р. 280 д. 4 + + р. 92 гр. 4 д. 2 + + р. 113 гр. 5 д. 2 + + р. 114 гр. 5 д. 2		
Збитковість діяльності	Збиток ≤ (резервний капітал – – мінімальний нормативний розмір резервного капіталу)	р. 2465 ф. 20 ≤ (р. 1415 ф. 2 – 03 [0,05; 0,1 – див табл. 4.19] × х р. (1900 – 1495 – 1520 – 1525 – – 1660 – 1665) ф. 1		

Таблиця 4.23

Нормативи ліквідності балансу кредитної спілки

Нормативи ліквідності				
Назва нормативу	Формула розрахунку	Інформаційне забезпечення	Значення нормативу	Характеристика
Миттєва ліквідність	Грошові кошти у касі та на поточних рахунках у банках	р. 1165 ф. 1	За групами режимів регулювання КС: 1: ≥ 0,12; 2: ≥ 0,10; 3: не застосовується; для об'єднання КС: ≥ 0,10	Характеризує здатність кредитної спілки забезпечити своєчасне виконання своїх зобов'язань за рахунок ліквідних активів
	Внески (вклади) членів КС на депозитні рахунки до запитання	р. (120 – 124 – 130) гр. 6 д. 2		
Короткострокова ліквідність	Ліквідні активи з терміном погашення до одного року	р. 9 табл. 4.18	≥ 1,0; для третьої групи режимів регулювання КС – не застосовується	
	Короткострокові зобов'язання з терміном погашення до одного року	р. 14 табл. 4.18		

Система показників і критеріїв для оцінки фінансового стану недержавного пенсійного фонду

Показник	Формула розрахунку	Інформаційне забезпечення	Критеріальне значення	Характеристика
1	2	3	4	5
Показники прибутковості діяльності				
Чиста вартість одиниці пенсійних внесків на кінець n-го року ($ЧВО_n$)	$\frac{\text{Чиста вартість активів пенсійного фонду}}{\text{Загальна кількість одиниць пенсійних внесків}}$	НПФ-9	≥ 1	Показує поточну вартість 1 грн вкладеної при заснуванні фонду. Показник аналогічний до ринкового курсу сертифікатів ПФ та акцій
Рівень номінального річного прибутку (РНПр), %	$\left(\frac{ЧВО_n}{ЧВО_{n-1}} - 1 \right) \times 100$		Збільшення	Показує приріст чистої вартості одиниці пенсійних внесків фонду (тобто приріст активів за рахунок ефективного управління, а не додаткових внесків вкладників)
			> 0	Інвестиційна діяльність НПФ забезпечує отримання номінального прибутку за підсумками року
			< 0	За підсумками року отримано збиток від діяльності НПФ
			$= 0$	Чиста вартість одиниці пенсійних внесків за підсумками року не змінилася
Рівень реального річного прибутку (РРПр), %	$\left(\frac{1 + \text{РНПр} / 100}{\text{Річний індекс інфляції} / 100} - 1 \right) \times 100$		≥ 0	Інвестиційна діяльність НПФ за результатами року забезпечує збереження пенсійних коштів учасників (отриманий рівень інвестиційного прибутку є більшим або дорівнює рівню інфляції)

1	2	3	4	5
			< 0	Інвестиційна діяльність НПФ за результатами року не забезпечує збереження пенсійних коштів учасників (пенсійні кошти знецінюються в результаті інфляції)
Співвідношення доходу та витрат	Інвестиційний дохід, отриманий на пенсійні активи	р. 280 НПФ-3	≤ 1	Відображає частину отриманого інвестиційного доходу, що йде на покриття витрат НПФ: інвестиційний дохід перевищує загальну суму витрат на оплату послуг за рахунок пенсійних активів; інвестиційний дохід не покриває суму витрат на обслуговування пенсійного фонду. Необхідно провести аудит витрат та, можливо, вжити заходи щодо їх зменшення
	Загальна сума витрат, що відшкодовані за рахунок пенсійних активів	р. 440 НПФ-3	> 1	
Показники платоспроможності				
Коефіцієнт миттєвої платоспроможності	Кошти на поточному рахунку	р. 140 НПФ-2	[0; 0,8)	Проведення поточних розрахунків може бути проблемним у зв'язку з недостатнім рівнем коштів на поточному рахунку. НПФ здатний розрахуватися за своїми поточними зобов'язаннями в найближчий період. Можливий надлишок коштів на поточному рахунку пенсійного фонду, який міг бути інвестований в інші активи. Особливу увагу слід звернути на обсяг коштів на поточному рахунку
	Поточні зобов'язання	р. (160 + 170 + 180) НПФ-2	[0,8; 1,6]	
			> 1,6	

1	2	3	4	5
Коефіцієнт поточної платоспроможності	Грошові кошти та їх еквіваленти + Поточні фінансові інвестиції	(р. 1160 + р. 1165) ф.1	≥ 1	Показує, скільки грошових одиниць активів фонду припадає на кожен грошову одиницю поточних зобов'язань фонду
	Поточні зобов'язання	р. 1695 ф. 1		
Показники розвитку				
Коефіцієнт співвідношення пенсійних внесків та пенсійних виплат	Пенсійні внески	р. 050 гр. 5 НПФ-3	> 1	Фонд знаходиться в фазі зростання та накопичує внески. Фонд знаходиться в фазі виплат. Існує можливість припинення діяльності фонду в майбутніх періодах
	Пенсійні виплати	(р. 120 – р. 110) гр. 5 НПФ-3	< 1	
Коефіцієнт екстенсивного зростання пенсійного фонду	Пенсійні внески	р. 050 гр. 5 НПФ-3	Зростання; зменшення	Свідчить про ефективну діяльність пенсійного фонду щодо залучення пенсійних внесків (нових клієнтів); свідчить про уповільнення або стагнацію розвитку пенсійного фонду (залучення пенсійних внесків)
	Чиста вартість активів	розділ V пасиву ф. 1		

110

Таблиця 4.25

Система показників для оцінювання рівня диверсифікації активів недержавного пенсійного фонду

Вид фінансових інструментів	Рядок форми НПФ-2 (графта 4)	Питома вага в обсязі активів за роками, %		
		(n – 2) р.	(n – 1) р.	n р.
1	2	3	4	5
Грошові кошти, розміщені на вкладних (депозитних) банківських рахунках	р. 010			

1	2	3	4	5
Цінні папери, дохід за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України	р. 030			
Цінні папери, дохід за якими гарантовано Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими радами відповідно до законодавства	р. 020			
Облігації підприємств, емітентами яких є резиденти України	р. 040			
Акції українських емітентів	р. 050			
Цінні папери, дохід за якими гарантовано урядами іноземних держав, та цінні папери іноземних емітентів	р. 060 + р. 070			
Іпотечні цінні папери	р. 080			
Об'єкти нерухомості	р. 090			
Банківські метали	р. 100			
Інші активи, передбачені законодавством	р. 110 + р. 120 + р. 140			
Усього активів	р. 150	100	100	100

111

Таблиця 4.26

Критерії для визначення рівня диверсифікації активів недержавного пенсійного фонду

Вид фінансових інструментів	Частка в загальній балансовій вартості активів НПФ		Додаткові оцінки (+/-)	
	%	Оцінка	Додаткові параметри	Оцінка
1	2	3	4	5
Грошові кошти, розміщені на вкладних (депозитних) банківських рахунках	10	4	Середньозважена депозитна ставка вище/нижче середньої ставки НБУ	+/-1
	20	5	Наявність у банку кредитного рейтингу, який визначено Рейтинговим агентством, або кредитний рейтинг відповідає спекулятивному рівню за Національною шкалою, визначеною законодавством України	1

1	2	3	4	5
	30	4	Наявність/відсутність застосованих санкцій НБУ	+/-1
	40	3		
Цінні папери, дохід за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України	10	3	Середньозважена дохідність до погашення: 2 %	1
	20	4	4 %	2
	30	5	6 %	3
	40	4	8 %	4
	50	3	10 %	5
Цінні папери, дохід за якими гарантовано Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими радами відповідно до законодавства	5	3	Середньозважена дохідність до погашення: 5 %	1
	10	4	10 %	2
	15	3	15 %	3
	20	2	20 %	4
			25 %	5
Облігації підприємств, емітентами яких є резиденти України	10	3	Середньозважена дохідність до погашення: 10 %	3
	20	4	15 %	4
	30	5	20 %	5
	40	4	25 % та більше	3
Акції українських емітентів	10	3	Наявність кредитного рейтингу, визначеного уповноваженим Рейтинговим агентством, або кредитного рейтингу, який відповідає спекулятивному рівню за Національною шкалою, визначеною законодавством України	2
	20	4		
	30	5	Цінні папери в обігу/обіг цінних паперів зупинено	+/-1
	40	4	Зупинено обіг цінних паперів емітента із часткою до 3 % від частки акцій українських емітентів в портфелі	-1
			Зупинено обіг цінних паперів емітента із часткою більше 3 % від частки акцій українських емітентів в портфелі	-3

Закінчення табл. 4.26

113

1	2	3	4	5
Цінні папери, дохід за якими гарантовано урядами іноземних держав, та цінні папери іноземних емітентів	5	2	-	-
	10	3		
	15	4		
	20	3		
Іпотечні цінні папери	10	2	Середньозважена дохідність до погашення (для іпотечних облигацій): 5 %	1
	20	3	10 %	2
	30	4	15 %	3
	40	3	20 %	4
			25 %	5
Об'єкти нерухомості	2	3	-	-
	5	5		
	7	4		
	10	3		
Банківські метали	2	3	Середньозважена зміна вартості банківських металів, відповідно до курсу НБУ: 10 %	8
	5	5	8 %	6
	7	4	6 %	4
	10	3	4 %	2
			2 %	1
			-2 %	-1
			-4 %	-2
	-	-	-6 %	-4
			-8 %	-6
			-10 %	-8
Інші активи, передбачені законодавством	5	1	-	-
Загалом (колонка 3 + 5)				

Дотримання банком економічних нормативів діяльності, встановлених НБУ

Норматив	Значення нормативу	Формула розрахунку	Характеристика
1	2	3	4
Нормативи капіталу			
Мінімального розміру регулятивного капіталу (Н1)	120 мільйонів гривень – до 10.07.17 р.;	Регулятивний капітал банку – сукупність основного (1-го рівня) капіталу та додаткового (2-го рівня) капіталу.	Регулятивний капітал є одним з найважливіших показників діяльності банків, основним призначенням якого є покриття негативних наслідків різноманітних ризиків, які банки беруть на себе в процесі своєї діяльності, та забезпечення захисту вкладів, фінансової стійкості й стабільної діяльності банків
	150 мільйонів гривень – з 11.07.17 р.;	Основний капітал (капітал 1-го рівня) складається з таких елементів:	
	200 мільйонів гривень – з 11.07.18 р.;	а) фактично сплачений зареєстрований статутний капітал;	
	250 мільйонів гривень – з 11.07.19 р.;	б) додаткові внески акціонерів у статутний капітал;	
	300 мільйонів гривень – з 11.07.20 р.;	в) прибуток, спрямований на збільшення статутного капіталу;	
	350 мільйонів гривень – з 11.07.21 р.;	г) розкриті резерви – резерви і фонди, створені або збільшені за рахунок нерозподіленого прибутку та оприлюднені у фінансовій звітності банку;	
	400 мільйонів гривень – з 11.07.22 р.;	г) загальний розмір основного капіталу визначається з урахуванням розміру очікуваних (можливих) збитків за невиконаними зобов'язаннями будь-якої фізичної чи юридичної особи як резидента, так і нерезидента, яка має з банком відносини фінансового характеру (далі – контрагент) та зменшується на суму:	
	450 мільйонів гривень – з 11.07.23 р.;	нематеріальних активів за мінусом суми зносу;	
500 мільйонів гривень – з 11.07.24 р.	капітальних вкладень у нематеріальні активи; збитків минулих років; збитків поточного року. Додатковий капітал (капітал 2-го рівня) складається з таких елементів: а) резерви під заборгованість за кредитними операціями (крім резервів за наданими банком фінансовими зобов'язаннями) та за операціями з розміщення коштів на кореспондентських рахунках в інших банках, яку віднесено до I (найвищої) категорії якості; б) результат переоцінки основних засобів, що включався до суми регулятивного капіталу банків за станом на 31.12.2010;		

1	2	3	4
		в) результат поточного та звітного року (прибуток), що зменшений на суму: нарахованих доходів, неотриманих понад 30 днів із дати їх нарахування, строк сплати яких не настав (крім доходів за ЦП, які віднесені до I групи активів зі ступенем ризику 0 % згідно з вимогами цієї Інструкції), зменшених на суму сформованих резервів за цими доходами; прострочених нарахованих доходів, зменшених на суму сформованих резервів за цими доходами. Якщо прибуток поточного та звітного року менше загальної суми коригування, то на суму такої різниці зменшується розмір основного капіталу банку; г) субординований борг, що враховується до капіталу (субординований капітал); г') нерозподілений прибуток минулих років	
Достатності (адекватності) регулятивного капіталу (H2)	$\geq 10 \%$	Співвідношення регулятивного капіталу до сумарних активів і певних позабалансових інструментів, зважених за ступенем кредитного ризику після їх зменшення на суму: сформованих відповідних резервів за активними банківськими операціями; забезпечення у вигляді безумовного зобов'язання або грошового покриття; необтяжених ОВДП, що рефінансуються НБУ, та боргових ЦП, емітованих НБУ, придбаних за операціями репо (але не більше ніж сума за окремою операцією, яка включається до розрахунку цього нормативу) з переходом права власності на такі ЦП. Під час розрахунку нормативу достатності (адекватності) регулятивного капіталу до сумарних активів і певних позабалансових інструментів, зважених за ступенем кредитного ризику, додається сукупна сума відкритої валютної позиції банку за всіма іноземними валютами та банківськими металами	Відображає здатність банку своєчасно і в повному обсязі розрахуватися за своїми зобов'язаннями, що впливають із торговельних, кредитних або інших операцій грошового характеру. Чим вище значення показника достатності (адекватності) регулятивного капіталу, тим більша частка ризику, що її беруть на себе власники банку; і навпаки, чим нижче значення показника, тим більша частка ризику, що її приймають на себе кредитори / вкладники банку
Достатності основного капіталу (H3)	$\geq 7 \%$	Співвідношення основного капіталу до суми активів та позабалансових зобов'язань, зважених на відповідні коефіцієнти кредитного ризику	Відображає здатність банку відповідати за своїми зобов'язаннями основним капіталом
Нормативи ліквідності			
Миттєва ліквідність (H4)	$\geq 20 \%$	Співвідношення високоліквідних активів до поточних зобов'язань банку	Відображає мінімально необхідний обсяг високоліквідних активів для забезпечення виконання поточних зобов'язань протягом одного операційного дня

Закінчення табл. 4.27

1	2	3	4
Поточна ліквідність (Н5)	$\geq 40 \%$	Співвідношення активів з кінцевим строком погашення до 31 дня (включно) та зобов'язань банку з кінцевим строком погашення до 31 дня (включно)	Відображає мінімально необхідний обсяг активів банку для забезпечення виконання поточного обсягу зобов'язань протягом одного календарного місяця
Короткострокова ліквідність (Н6)	$\geq 60 \%$	Співвідношення активів та зобов'язань з кінцевим строком погашення до одного року	Відображає мінімально необхідний обсяг активів для забезпечення виконання своїх зобов'язань протягом одного року
Нормативи кредитного ризику			
Максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7)	$\leq 25 \%$	Відношення сукупної заборгованості за строковими та простроченими депозитами, кредитами, факторингом, фінансовим лізингом, урахованими векселями, ЦП, іншими активними банківськими операціями та фінансові зобов'язання банку щодо одного контрагента (або групи пов'язаних контрагентів) до регулятивного капіталу банку	Встановлюється з метою обмеження кредитного ризику, що виникає внаслідок невиконання окремими контрагентами своїх зобов'язань
Великих кредитних ризиків (Н8)	≤ 8 -кратний розмір регулятивного капіталу банку	Відношення сукупної заборгованості за строковими та простроченими депозитами, кредитами, факторингом, фінансовим лізингом, урахованими векселями, цінними паперами, дебіторською заборгованістю, іншими активними банківськими операціями та фінансові зобов'язання банку за всіма великими кредитними ризиками, наданими банком щодо всіх контрагентів (або групи пов'язаних контрагентів), усіх пов'язаних з банком осіб до регулятивного капіталу банку	Встановлюється з метою обмеження концентрації кредитного ризику за окремим контрагентом або групою пов'язаних контрагентів
Максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами (Н9)	$\leq 25 \%$	Відношення сукупної заборгованості за строковими та простроченими депозитами, кредитами, факторингом, фінансовим лізингом, урахованими векселями, ЦП, іншими активними банківськими операціями та фінансові зобов'язання банку щодо пов'язаних з банком осіб, до регулятивного капіталу банку	Встановлюється для обмеження ризику операцій з пов'язаними з банком особами, зменшення негативного впливу операцій з пов'язаними з банком особами на діяльність банку
Нормативи інвестування			
Інвестування в цінні папери окремо за кожною установою (Н11)	$\leq 15 \%$	Співвідношення розміру коштів, які інвестуються на придбання акцій (паїв, часток) та інвестиційних сертифікатів окремо за кожною установою, та статутного капіталу банку	Встановлюється для обмеження ризику, пов'язаного з інвестуванням в акції, паї, частки та інвестиційні сертифікати окремої юридичної особи
Загальної суми інвестування (Н12)	$\geq 60 \%$	Співвідношення суми коштів, що інвестуються на придбання акцій (паїв, часток) та інвестиційних сертифікатів будь-яких юридичних осіб, та статутного капіталу банку	Встановлюється для обмеження ризику, пов'язаного із здійсненням банком інвестиційної діяльності

Показники достатності банківського капіталу або фінансової стійкості банку

Коефіцієнт	Формула розрахунку	Критеріальне значення	Характеристика
1	2	3	4
Коефіцієнт надійності	Власний капітал Залучені кошти	$\geq 5\%$	Характеризує рівень залежності банку від залучених коштів та відображає максимальну суму збитків, за яких власного капіталу вистачить для забезпечення надійності коштів вкладників та інших кредиторів банку
Коефіцієнт участі власного капіталу у формуванні активів	Власний капітал Активи загальні	$\geq 10\%$	Характеризує достатність сформованого власного капіталу (ВК) для покриття ризиків. Надмірне зростання коефіцієнта свідчить про недостатню ділову активність (пасивність) банку щодо залучення ресурсів та розвитку клієнтської бази
Коефіцієнт мультиплікатора капіталу	Активи Власний капітал	10 – 15 рази	Характеризує ступінь покриття активів акціонерним капіталом. Відображає політику банку в галузі фінансування, вибір джерел формування банківських ресурсів (боргові зобов'язання чи акціонерний капітал). Чим вище числове значення мультиплікатора капіталу, тим істотнішим є потенційний ризик втрат
Коефіцієнт захищеності власного капіталу	Активи капіталізовані Власний капітал	–	Показує, яку частину капіталу розміщено в нерухомість (майно)
Коефіцієнт захищеності дохідних активів власним капіталом	Власний капітал – Активи недохідні Активи дохідні	–	Сигналізує про захист дохідних активів, чутливих до зміни процентних ставок, мобільним власним капіталом. Недохідні активи банку – це активи, які не приносять банку доходів (основні засоби та нематеріальні активи). Дохідні (робочі, або процентні) активи банку – це кошти в касі, кошти на коррахунках, кошти, розміщені в інших банках, кошти, вкладені в цінні папери, надані кредити, інші активи, що приносять дохід
Коефіцієнт захищеності власного капіталу	Основні засоби + Нерухомість Власний капітал	–	Характеризує захищеність власного капіталу від інфляції вкладенням коштів у нерухомість, обладнання та інші матеріальні активи. Однак таке одностороннє використання капітальних ресурсів може призвести до погіршення ліквідності та платоспроможності банку

1	2	3	4
Коефіцієнт маневрування	Регулятивний капітал	0,5 – 1,0	Надає змогу зробити якісну оцінку власного капіталу: обов'язково має бути > 0, інакше це свідчить не лише про відсутність власних ресурсів, вкладання яких дає дохід, а й про використання депозитів не за призначенням, оскільки останні покривають власні витрати банку
	Власний капітал		
Коефіцієнт достатності капіталу	Статутний капітал	0,15 – 0,5	Характеризує залежність банку від його засновників. Сума коштів, які інвестуються в розвиток установи, повинна удвічі перевищувати внески засновників
	Власний капітал		

Таблиця 4.29

Показники ліквідності банку

Показник	Формула розрахунку	Критеріальне значення	Характеристика
Коефіцієнт загальної ліквідності зобов'язань	Активи загальні	$\geq 100\%$	Характеризує максимальну можливість банку в погашенні зобов'язань всіма активами
	Зобов'язання		
Коефіцієнт ресурсної ліквідності зобов'язань	Активи дохідні	$\approx 70 - 80\%$	Характеризує забезпечення робочими активами банку його загальних зобов'язань і сповіщає про часткове погашення зобов'язань банку поверненнями робочих активів
	Зобов'язання		
Коефіцієнт відношення високоліквідних до дохідних активів	Високоліквідні активи	–	Характеризує питому вагу високоліквідних активів у дохідних активах. Високоліквідні активи – це грошові кошти та їх еквіваленти, кошти обов'язкових резервів банку в НБУ, кошти на кореспондентських рахунках в інших банках, високоліквідні державні ЦП. Вони не приносять банку дохід, але необхідні для здійснення розрахунків за зобов'язаннями
	Активи дохідні		
Коефіцієнт ліквідного співвідношення виданих кредитів і залучених депозитів (для визначення незбалансованої ліквідності)	Кредити та заборгованість клієнтів	–	Розкриває, наскільки видані кредити забезпечені всіма залученими депозитами (чи є незбалансована ліквідність)
	Залучені депозити (кошти клієнтів і банків)		
Коефіцієнт генеральної ліквідності зобов'язань	Високоліквідні активи + Майно на продаж	–	Розкриває здатність банку погашати зобов'язання високоліквідними активами та через продаж майна
	Зобов'язання		

Показники ділової активності банку

Показник	Формула розрахунку	Характеристика
У частині пасивів		
Коефіцієнт активності залучення позичених і залучених коштів	Зобов'язання	Характеризує частку залучених коштів у загальній ресурсній базі банку. Чим вище значення показника, тим більше банк використовує залучені кошти
	Пасиви	
Коефіцієнт активності залучення міжбанківських кредитів	Міжбанківські кредити одержані	Характеризує частку ресурсів, залучених банком у формі міжбанківських кредитів
	Пасиви	
Коефіцієнт активності залучення строкових депозитів	Строкові депозити (строкові кошти клієнтів і банків)	Характеризує частку ресурсів, залучених банком у формі строкових депозитів
	Пасиви	
Коефіцієнт активності використання залучених коштів у дохідні активи	Зобов'язання Активи дохідні	Характеризує наскільки ефективно банк використовує залучені кошти та напрямки їх використання
Коефіцієнт активності використання залучених коштів у кредитний портфель	Кредити та заборгованість клієнтів	Характеризує частку спрямування залучених коштів у кредитну діяльність
	Зобов'язання	
Коефіцієнт активності використання строкових депозитів у кредитний портфель	Строкові депозити (строкові кошти клієнтів і банків)	Характеризує частку спрямування строкових депозитів у кредитну діяльність
	Кредити та заборгованість клієнтів	
У частині активів		
Коефіцієнт рівня доходних активів	Активи дохідні	Характеризує частку доходних активів у загальних активах банку. Чим вище значення показника, тим більша доля ресурсів використовується для отримання доходу
	Активи	
Коефіцієнт кредитної активності	Кредити та заборгованість клієнтів	Характеризує частку кредитного портфеля у загальних активів банку
	Активи	
Коефіцієнт загальної інвестиційної активності	Торгові ЦП + ЦП в портфелі банку на продаж + ЦП в портфелі банку до погашення + Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії	Характеризує частку інвестиційного портфеля у загальних активів банку
	Активи	
Коефіцієнт інвестицій у дохідні активи	Торгові ЦП + ЦП в портфелі банку на продаж + ЦП в портфелі банку до погашення + Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії	Питома вага інвестицій у дохідних активах
	Активи дохідні	

Показники рентабельності банку

Показник	Формула розрахунку	Характеристика
I. Рентабельність за доходом		
Загальний рівень рентабельності	Прибуток (збиток)	Розмір прибутку на 1 грн доходу
	Доходи	
Окупність витрат доходами	Витрати	Розмір доходу на 1 грн витрат
	Загальні витрати	
Чиста процентна маржа	$(\text{Процентні доходи} - \text{Процентні витрати}) \times 100 \%$	Розкриває рівень дохідності активів від процентної різниці. Середньорічні активи – це середнє арифметичне активів на початок та кінець звітного періоду
	Середньорічні активи	
Чистий спред	$\frac{\text{Процентні доходи} / \text{Кредити та заборгованість клієнтів} \times 100 \% - \text{Процентні витрати} / (\text{Кошти клієнтів} + \text{Кошти банків}) \times 100 \%}{\text{Середньорічні активи}}$	Розкриває рівень дохідності активів від процентних операцій
Частка іншого операційного доходу в середньорічних активах	Інші операційні доходи	Свідчить про рівень дохідності інших операційних доходів (нетрадиційних для банків)
	Середньорічні активи	
"Мертва точка" прибутковості банку	Витрати непроцентні – Доходи непроцентні	Показує мінімальну дохідну маржу для покриття всіх витрат, після чого банк починає заробляти прибуток. Непроцентні доходи (витрати) – це сума всіх доходів (витрат) банку, крім процентних
	Середньорічні активи дохідні	
II. Рентабельність за чистим прибутком		
Рентабельність власного капіталу	Прибуток (збиток)	Рівень окупності прибутком середньорічного власного капіталу. Середньорічний власний капітал – це середнє арифметичне власного капіталу на початок та кінець звітного періоду
	Середньорічний власний капітал	
Рентабельність активів	Прибуток (збиток)	Характеризує рівень окупності прибутком активів
	Середньорічні активи	
Рентабельність дохідних активів	Прибуток (збиток)	Характеризує рівень окупності прибутком дохідних активів
	Середньорічні активи дохідні	
Рентабельність статутного капіталу	Прибуток (збиток)	Характеризує рівень окупності прибутком статутного капіталу
	Середньорічний статутний капітал	
Рентабельність діяльності за витратами	Прибуток (збиток)	Характеризує рівень окупності прибутком усіх витрат банку
	Витрати	

2. Опис організації управління фінансовою установою (підприємством).

У цьому розділі доцільно привести графічне зображення організаційної структури управління, надати її опис, навести завдання та функції підрозділів, розкрити інформаційні зв'язки між ними, охарактеризувати функціональні обов'язки фахівця з фінансів.

3. Аналіз фінансового стану фінансової установи (підприємства).

3.1. Аналіз фінансової стійкості.

3.2. Аналіз ділової активності.

3.3. Аналіз ефективності діяльності.

Структура третього розділу звіту може різнитися залежно від бази проходження переддипломної практики.

4. Індивідуальне завдання, що кореспондує з обраною темою бакалаврської дипломної роботи.

Індивідуальне завдання надається керівником практики від університету. У четвертому розділі звіту доцільно навести технологію надання (використання) фінансової послуги, що досліджується згідно із темою бакалаврської дипломної роботи.

Висновки

Список літератури

Додатки

У додатках можуть бути представлені: організаційна структура фінансової установи (підприємства); приклад договору про надання (отримання) фінансових послуг; посадова інструкція старшого, провідного, головного спеціаліста з фінансів; допоміжні та додаткові таблиці для проведення аналізу результатів діяльності фінансової установи (підприємства).

Звіт повинен бути конкретним, стислим і обов'язково містити графічний матеріал (схеми, рисунки, діаграми, графіки тощо), що унаочнює конкретні результати ознайомчої практики. Усі розрахункові таблиці мають супроводжуватися описом.

Звіт має становити 40 – 45 сторінок тексту формату А4 (береги: нижній і верхній – по 2 см, лівий – 3 см, правий – 1,5 см; міжрядковий інтервал – 1,5, шрифт – Times New Roman), список літератури має налічувати 45 – 50 сучасних джерел.

При оформленні списку літератури слід дотримуватися правил бібліографічного опису (табл. 4.32).

Правила бібліографічного опису

Характеристика	Приклад оформлення
1	2
Друковані видання	
Один автор	Ковбасюк М. Р. Економічний аналіз діяльності комерційних банків і підприємств : навч. посіб. (учеб. пособ. підручник, ученик, конспект лекцій) [для студ. вищ. навч. закл.] / М. Р. Ковбасюк. – К. : Скарби, 2001. – 336 с.
Два автори	Внукова Н. М. Економічна оцінка ризику діяльності підприємств : монографія / Н. М. Внукова, В. А. Смоляк. – Х. : ІНЖЕК, 2006. – 180 с.
Три автори	Клебанова Т. С. Економетрія : учеб. пособие. / Т. С. Клебанова, Н. А. Дубровина, Е. В. Раевнева. – Х. : ІНЖЕК, 2005. – 156 с.
Чотири автори	Механізація переробної галузі агропромислового комплексу : підручник [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Гвоздєв, Ф. Ю. Ялпачик, Ю. П. Рогач, М. М. Сердюк. – К. : Вища школа, 2006. – 478 с.
П'ять і більше авторів	Психологія менеджмента / Власов П. К., Липицкий А. В., Луцкихна І. М. [и др.] ; под. ред. Г. С. Никифорова. – [3-е изд]. – Х. : Гуманитар. центр, 2007. – 510 с.
Без автора, за редакцією	Антикризисное управление : учебник [для студ. высш. учеб. завед.] / под. ред. проф. Э. М. Короткова. – М. : ИНФРА-М, 2006. – 620 с.
Перекладні видання	Долан Э. Дж. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика / Э. Дж. Долан, К. Д. Кэмпбелл, Р. Дж. Кэмпбелл ; пер. с англ. В. Лукашевича. – М. : Туран, 1996. – 448 с.
Багатотомний документ	Бондаренко В. Г. Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч. 1 / В. Г. Бондаренко, І. Ю. Канівська, С. М. Парамонова. – К. : НТУУ "КПІ", 2006. – 124 с.
Статистичні збірники	Статистичний збірник "Регіони України – 2008" / Держкомстат України ; за ред. О. Г. Осауленка. – К. : Консультант, 2009. – Ч. 1. – 364 с.
Матеріали конференцій	Медведева І. Б. Теоретичні засади визначення сутності поняття "фінансовий розвиток" / І. Б. Медведева, М. Ю. Агапова // Фінансово-кредитна система: вектор розвитку для України: мат-ли І Міжн. наук.-практ. конф. – Ужгород : Ужгородський національний університет, 2015. – С. 105–103.
Препринти	Внукова Н. М. Вибір стратегії інноваційного розвитку підприємства : наук.-метод. рек. / Н. М. Внукова, В. А. Смоляк, О. В. Грачов [та ін.]. – Х. : ХДЕУ, 2003. – 19 с. (Препринт / Харк. нац. екон. ун-т, Акад. технол. наук України)
Законодавство	Про основи національної безпеки : Закон України від 19.06.2003 р. № 964-IV // Відомості Верховної Ради. – 2003. – № 39. – С. 351–362.
Автореферати дисертацій	Погосова М. Ю. Діагностування фінансової безпеки промислового підприємства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.08 "Гроші, фінанси і кредит" / М. Ю. Погосова. – К., 2010. – 20 с.
Статті у журналах	Внукова Н. М. Запровадження європейських вимог до оцінки достатності капіталу з урахуванням особливостей функціонування страхового ринку України / Н. М. Внукова. С. А. Ачкасова // Страхова справа. – 2015. – № 1(57). – С. 36, 37.

1	2
	Внукова Н. М. Аналіз інтегральних показників рівня кредитоспроможності фінансових компаній і кредитних спілок / Н. М. Внукова, М. М. Воротинцев // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія : економічна. – Вип. 2. – 2014. – С. 258–270.
	Корват О. В. Ретроспективний аналіз накопиченого кризового потенціалу ринком страхування життя / О. В. Корват // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Вип. 7. – С. 692–698.
Інтернет-ресурси	
Офіційний сайт	Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу : www.bank.gov.ua .
Тільки заголовок	Институт посредничества в лице брокеров и агентов находится в России в зачаточном состоянии [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://forinsurer.com/public/08/10/02/3617 .
З бібліографічним описом	Бегун В. В. Системний аналіз безпеки як вирішення багатофакторної задачі аналізу ризику [Електронний ресурс] / В. В. Бегун, І. М. Науменко. – Режим доступу : http://iee.org.ua/ua/detailed/ad/101 .
Журнал	Бюлетень Національного банку України. – 2002. – № 12 (119) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/Publication/econom/Buletten/2002/Dull-12_02.pdf .
Законодавство	Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://portal.rada.gov.ua/ .
Видання іноземною мовою	
Книга	Buzan B. People, States and Fear / B. Buzan. – Brighton, 1983. – P. 13, 14. Graham B. Security Analysis. The Classic 1934 / B. Graham, D. Dodd. – NY : The McGraw-Hill Companies, Inc, 2000. – 736 p.
Електронний ресурс	Morgenson G. The New York Times Dictionary of Money and Investing: The Essential A-to-Z Guide to the language of the New Market [Electronic resource] / G. Morgenson, H. Campbell. – Access mode : http://www.slovotolk.com/econom/finance/wpg/bfglosm.html .

Рекомендована література

1. Вовчак О. Д. Страхові послуги : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. Д. Вовчак, О. І. Завійська. – Львів : Компакт-ЛВ, 2005. – 656 с.
2. Козьменко О. В. Страхування і страховий ринок : термінологія, законодавство і динаміка розвитку : монографія / О.В. Козьменко. – Суми : Ділові перспективи, 2006. – 68 с.
3. Меренгс Е. Лізинг в Україні / Е. Меренгс // Лізинг в Україні. – 2006. – № 1. – С.1–4.
4. Науменкова С. В. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. / С. В. Науменкова, В. І. Міщенко. – Київ : Знання, 2010. – 532 с.

5. Смоляк В. А. Страхування : навч. посіб. / В. А. Смоляк, Є. Ю. Кузьмін. – Харків : ІНЖЕК, 2007. – 272 с.
6. Страхування : підручник / під. ред. В.Д. Базилевича. – Київ : Знання, 2008. – 1019 с.
7. Страхування: теорія та практика : навч. посіб. / за ред. д.е.н., проф. Н. М. Внукової. – Харків : Бурун Книга, 2009. – 656 с.
8. Технологія лізингу : монографія / Н. Рязанова. Р. Іваненко, В. Різник [та ін.] ; за ред. Г. Т. Сенькович. – Київ : ЦНТ "Гопак", 2010. – 320 с.
9. Все про ломбарди України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lombard.org.ua>.
10. Дані фінансової звітності банків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=64097.
11. Інтернет журнал зі страхування [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.forINSURER.com>.
12. Інформаційний портал Всеукраїнської Асоціації ломбардів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lombard.org.ua>.
13. Інформаційний портал Національної асоціації кредитних спілок України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.unascu.org.ua>.
14. Інформаційно-аналітичний портал "Лізинг в Україні" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://leasinginukraine.com>.
15. Методичні рекомендації щодо порядку складання приміток до фінансової звітності банків України : Постанова Правління Національного банку України від 29.12.2015 р. № 965 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=25625615>.
16. Офіційний Веб-сайт Ліги страхових організацій України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.uainsur.com>.
17. Офіційний Веб-сайт Національної Асоціації Недержавних пенсійних фондів та Адміністраторів недержавних пенсійних фондів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.narfa.ukrnet.biz/>.
18. Офіційний Веб-сайт Української Асоціації інвестиційного бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.uaib.com.ua/analituaib/analit_npf.html.
19. Офіційний сайт Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dfr.gov.ua>.
20. Офіційний сайт Українського об'єднання лізингодавців [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.leasing.org.ua>.
21. Офіційний сайт Української асоціації інвестиційного бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.uaib.com.ua>.

22. Офіційні Веб-сайти компаній з управління активами та інвестиційних компаній [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.prostobank.ua/spravochniki/kuu>.

23. Офіційні Веб-сайти кредитних спілок [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://organizations.finance.ua/ua/~ua/credit_unions.

24. Офіційні Веб-сайти лізингових компаній [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://investing.org.ua/ru/default/261>.

25. Портал лучших инвестиций [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kyu.com.ua/>.

26. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні : Постанова НБУ від № 368 28.08.2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>.

27. Про затвердження Інструкції про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України : Постанова Правління Національного банку України від 24.10.2011 р. № 373 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11>.

28. Про затвердження Ліцензійних умов провадження професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з управління активами інституційних інвесторів (діяльності з управління активами) : Розпорядження ДКЦПФРУ від № 341 26.05.2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1097.949.3&nobreak=1>.

29. Про затвердження Переліку внутрішніх положень та процедур кредитної спілки : Розпорядження Держфінспослуг № 116 від 11.11.2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z1078-03>.

30. Про затвердження Положення про здійснення компанією з управління активами ІСІ професійної діяльності з управління активами ІСІ : Рішення ДКЦПФРУ від № 13 11.01.2002 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0812-02>.

31. Про затвердження Положення про порядок визначення вартості чистих активів інститутів спільного інвестування (пайових та корпоративних інвестиційних фондів) : Рішення ДКЦПФРУ від №201 02.07.2002 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0606-02>.

32. Про затвердження Положення про порядок надання фінансових послуг ломбардами : Розпорядження Держфінспослуг № 3981 від 26.04.2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0565-05>.

33. Про затвердження Положення про порядок складання, формування та подання адміністратором недержавного пенсійного фонду звітності з недержавного пенсійного забезпечення : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України № 674 від 27.10.2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0041-12>.

34. Про затвердження Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків : Постанова Правління Національного банку України від № 279 06.07.2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z74-0p=1243523225>.

35. Про затвердження Положення про склад та структуру активів інституту спільного інвестування : Рішення ДКЦПФРУ №12 від 11.01.2002. р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0108-02>.

36. Про затвердження Положення про фінансові нормативи діяльності та критерії якості системи управління кредитних спілок та об'єднаних кредитних спілок : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 16 січня 2004 року № 7 (із змінами і доповненнями, внесеними розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, від 17 грудня 2015 року № 3201) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG8747.html.

37. Про затвердження Порядку обчислення та обліку прибутку (збитку) від інвестування активів недержавного пенсійного фонду : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України №424 від 02.04.2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0540-08>.

38. Про затвердження Порядку складання звітних даних страховиків : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринку фінансових послуг України № 39 від 03.02.2004 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0517-04>.

39. Про затвердження Порядку складання та подання звітності кредитними спілками та об'єднаними кредитними спілками до Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України : Розпорядження Держфінпослуг № 177 від 25.12.2003 р. (із змінами і доповненнями, внесеними розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, від 17 грудня 2015 року № 3201)

[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0069-04>.

40. Про затвердження Порядку складання та подання звітності ломбардами до Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України : Розпорядження Держфінпослуг № 2740 від 04.11.2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z1482-04>.

41. Про затвердження Рекомендацій щодо аналізу діяльності страховиків : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринку фінансових послуг України від № 3755 17.03.2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ua-info.biz/legal/baseit/ua-smezbr.htm>.

42. Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди) : Закон України від № 2299-III 15.03.2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2299-14>.

43. Про кредитні спілки : Закон України № 2908-III від 20.12.2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2908-14>.

44. Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 9 липня 2003 р. № 1057-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1057-15>.

45. Про страхування : Закон України № 85/96-ВР від 07.03.1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=85%2F96-%E2%F0>.

46. Про фінансовий лізинг : Закон України 723/97-ВР від 16.12.1997 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80>.

47. Страхування України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstrahovanie.com.ua>.

48. Україна Лізинг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrleasing.info>.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Методичні рекомендації
до наскрізної практики
для студентів спеціальності
072 "Фінанси, банківська справа та страхування"
всіх форм навчання**

Укладачі: **Внукова** Наталія Миколаївна
Медведєва Ірина Борисівна
Корват Олена Валеріївна та ін.

Відповідальний за видання *Н. М. Внукова*

Редактор *О. Г. Лященко*

Коректор *Т. А. Маркова*

План 2016 р. Поз. № 61.

Підп. до друку. 05.12.2016 р. Формат 60 × 90 1/16. Папір офсетний. Друк цифровий.
Ум. друк. арк. 8,0. Обл.-вид. арк. 10,0. Тираж 40 пр. Зам. № 266.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*